

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1992-1993**

9 DECEMBER 1992

Ontwerp van wet houdende een urgentieprogramma voor een meer solidaire samenleving

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE VOLKSGEZONDHEID
EN HET LEEFMILIEU
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER MAHOUX**

De Commissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu heeft haar vergaderingen van 25 november en 3 december 1992 gewijd aan de bespreking van dit wetsontwerp, dat door de Kamer van Volksvertegenwoordigers is overgezonden.

*
* *

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen:

1. Vaste leden: de heren Diegenant, voorzitter; Arts, de dames Cornet d'Elzies, Creyf, de heren Cuyvers, Dighneef, Evrard, mevr. Gijsbrechts-Horckmans, de heren Lahaye, Lenfant, Leroy, Luc Martens, Meesters, Poulain, Swinnen, Timmermans, Valkeniers, mevr. Van der Wildt en de heer Mahoux, rapporteur.

2. Plaatsvervangers: mevr. Buyle, de heren Pataer, Quintelier en Snappe.

3. Andere senatoren: de heren Bosman en Désir.

R. A 16093*Zie:***Gedr. St. van de Senaat:****546 (1992-1993):**

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1992-1993**

9 DECEMBRE 1992

Projet de loi contenant un programme d'urgence pour une société plus solidaire

RAPPORT

**FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DE LA SANTE PUBLIQUE
ET DE L'ENVIRONNEMENT
PAR M. MAHOUX**

La Commission de la Santé publique et de l'environnement a consacré ses réunions des 25 novembre et 3 décembre 1992 à la discussion de ce projet de loi qui a été transmis par la Chambre des représentants.

*
* *

Ont participé aux travaux de la Commission:

1. Membres effectifs: MM. Diegenant, président; Arts, Mmes Cornet d'Elzies, Creyf, MM. Cuyvers, Dighneef, Evrard, Mme Gijsbrechts-Horckmans, MM. Lahaye, Lenfant, Leroy, Luc Martens, Meesters, Poulain, Swinnen, Timmermans, Valkeniers, Mme Van der Wildt et M. Mahoux, rapporteur.

2. Membres suppléants: Mme Buyle, MM. Pataer, Quintelier et Snappe.

3. Autres sénateurs: MM. Bosman et Désir.

R. A 16093*Voir:***Document du Sénat:****546 (1992-1993):**

N° 1: Projet transmis par la Chambre des Représentants.

I. INLEIDING VAN DE MINISTER VAN MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE, VOLKSGEZONDHEID EN LEEFMILIEU

Het wetsontwerp houdende een urgentieprogramma voor een meer solidaire samenleving werd op 3 september 1992 bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers ingediend en door de Kamer aangenomen op 24 november, d.i. precies een jaar na het « signaal van de kiezer » op 24 november 1991.

Afgezien van de toevallige data, zou ik er ook willen op wijzen dat het ontwerp aansluit bij het Regeerakkoord, meer bepaald bij het hoofdstuk over een meer solidaire samenleving, dat voorziet in « de invoering van een formule waarbij op contractuele basis tussen de gebruiker, het O.C.M.W. en de eventuele externe instanties, voor elk geval, een afzonderlijk inpassingsproject kan worden vastgesteld ». Voorts bepaalt het Regeerakkoord dat de overheid voor de steden en gemeenten met een abnormaal hoge concentratie van rechthebbers op het bestaansminimum een groter deel van dat bestaansminimum voor haar rekening zal nemen en dat de Regering de mechanismen ter bestrijding van de armoede zal versterken.

Die voornemens van de Regering hebben concreet gestalte gekregen in de begroting, waarop een bijzonder krediet van 850 miljoen op jaarbasis is uitgetrokken. Ik zal uiteenzetten wat de algemene visie is van het wetsontwerp dat door de Kamer werd aangenomen.

Het vindt in feite zijn oorsprong in de realiteit van de armoede. Het is geënt op een aantal vaststellingen waarvoor de overheid niet onverschillig mag blijven. Voorbeelden daarvan zijn de aanzienlijke stijging van het aantal bestaansminimumgerechtigden (al 53 356 in augustus jongstleden), de sterke toename van het aantal daklozen, die het gevolg is van de huisvestingsproblemen met name in de steden, de oplopende gezinsschulden, de moeilijkheden waarmee jongeren op het stuk van maatschappelijke integratie en inschakeling in het beroepsleven worden geconfronteerd.

En toch is er in de afgelopen jaren op sociaal gebied ongetwijfeld een belangrijke vooruitgang geboekt ten gunste van de meest behoeftigen. Gelet op de aanslepende armoede is het evenwel wenselijk dat een nieuwe stap naar meer solidariteit wordt gezet. Een en ander wordt met dit wetsontwerp beoogd, met name door middel van de verruiming van de verantwoordelijkheden en de middelen van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, die het koninginnestuk zijn in de dagelijkse strijd tegen de ellende en de wanhoop waaronder sommige van onze medeburgers gebukt gaan.

Alvorens de diverse hoofdstukken van het wetsontwerp in detail toe te lichten, wens ik de aandacht

I. EXPOSE INTRODUCTIF DE LA MINISTRE DE L'INTEGRATION SOCIALE, DE LA SANTE PUBLIQUE ET DE L'ENVIRONNEMENT

Le projet de loi contenant un programme d'urgence pour une société plus solidaire a été déposé en date du 3 septembre 1992 à la Chambre des représentants et voté par la Chambre le 24 novembre, soit un an jour pour jour après « l'appel » des citoyens du 24 novembre 1991.

Au-delà du hasard des dates, je souhaite ajouter que ce projet s'inscrit dans le cadre de l'Accord de Gouvernement et plus particulièrement du chapitre consacré à une société plus solidaire qui prévoit notamment l'instauration d'une formule permettant de fixer, pour chaque cas, un projet individualisé d'insertion sur la base de relations contractuelles entre l'usager, le C.P.A.S. et les éventuels intervenants extérieurs. La Déclaration Gouvernementale prévoit, en outre, une prise en charge accrue du minimum de moyens d'existence pour les villes et les communes qui connaissent une concentration anormalement élevée d'ayants droit au minimex et le renforcement des mécanismes de lutte contre la pauvreté.

Dans ce contexte, traduit sur le plan budgétaire par un crédit de 850 millions sur base annuelle, je vais vous exposer la philosophie de ce projet de loi telle qu'il a été adopté par la Chambre.

Ce projet s'enracine, en effet, dans la réalité de la pauvreté. Il s'appuie sur un nombre de constats qui ne peuvent laisser les pouvoirs publics indifférents: citons l'augmentation importante du nombre de bénéficiaires du minimum de moyens d'existence — ils étaient déjà 53 356 en août dernier —, la hausse sensible des personnes sans toit, conséquence de la crise du logement principalement dans les centres urbains, l'accroissement de l'endettement des ménages, les difficultés d'intégration sociale et d'insertion professionnelle des jeunes.

Pourtant, l'importance des progrès sociaux en faveur des plus démunis mis en œuvre ces dernières années ne peut être mise en doute. Mais face à la persistance des situations de précarité, il convenait de franchir un pas supplémentaire vers la solidarité. Tel est l'objectif fondamental de ce projet au travers du renforcement des responsabilités et des moyens des centres publics d'aide sociale qui restent les figures centrales du combat quotidien contre les détresses et le désespoir de certains de nos concitoyens.

Avant de détailler les différents chapitres de ce projet, je souhaite insister sur l'ensemble des réflexions et

te vestigen op de aan dit programma ten grondslag liggende overwegingen en getuigenissen. De adviezen, opmerkingen en analyses van de Hoge Raad voor maatschappelijk welzijn, van de interdepartementale commissie voor armoedebestrijding, van de O.C.M.W.'s en de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten, van de Beweging A.T.D. Vierde Wereld België, van het « Mouvement ouvrier chrétien », van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen, van « Présence et Action culturelles », alsmede van de vakbonden, zijn aandachtig onderzocht, en bij het bepalen van sommige van de politieke keuzes is met de vaak uiteenlopende en soms tegenstrijdige standpunten of gevoeligheden rekening gehouden.

Een groot aantal O.C.M.W.-voorzitter- en -secretarissen, burgemeesters, sociale werkers en verenigingen die zich voor de minstbedeelden inzetten, is inzake het gehele wetsontwerp om advies gevraagd. Sommige suggesties en opmerkingen zijn ter verfijning van het wetsontwerp daarin opgenomen. In dit verband spreek ik met name mijn dank uit aan de bovengenoemde personen en instellingen voor hun samenwerking en bijdragen, waaruit blijkt dat de armoedebestrijding dient te geschieden in nauwe samenwerking met degenen die in de dagelijkse praktijk staan.

Op 9 juli jongstleden heeft de interministeriële conferentie voor maatschappelijke integratie de vraag besproken hoe bij de verwezenlijking van dit programma met de Gemeenschappen en Gewesten kan worden samengewerkt. Besloten is de diverse uitvoeringsbesluiten in nauwe samenwerking met de ter zake bevoegde kabinetten op Gemeenschaps- en Gewestniveau op te stellen, ten einde te waarborgen dat op optimale wijze aan deze bepalingen inzake het door de deelregeringen uitgewerkte beleid op het stuk van armoedebestrijding uitvoering wordt gegeven. Gisteren heeft op mijn kabinet trouwens reeds een nieuwe overlegronde plaatsgehad met de vertegenwoordigers van de Gemeenschaps- en Gewestministers.

Het wetsontwerp is nauwgezet aangepast aan de formele en materiële opmerkingen van de Raad van State die over dit ontwerp drie adviezen heeft uitgebracht, teneinde in het bijzonder de bevoegdheden van Gemeenschappen en Gewesten inzake maatschappelijke integratie in acht te nemen.

De door de Commissie van de Volksgezondheid en het Leefmilieu van de Kamer aangenomen amendementen hebben als resultaat dat dit ontwerp het hoge peil van de debatten en de kwaliteit van de betogen van de kamerleden tot uiting brengt.

*
* *

Laten wij nu overgaan tot een gedetailleerde analyse van de verschillende hoofdstukken van het

des témoignages dont ce programme s'inspire. Les avis, les remarques et les analyses du Conseil supérieur de l'aide sociale, de la Commission interdépartementale de lutte contre la pauvreté, de la section C.P.A.S. et l'Union des villes et des communes de Belgique, d'A.T.D. Quart-Monde, du Mouvement ouvrier chrétien, de la Ligue des familles, de Présences et Actions culturelles et des syndicats ont été attentivement examinés et certains choix politiques ont été opérés en regard de positions ou de sensibilités parfois différentes et, dans certains cas, contradictoires.

De nombreux présidents et secrétaires de C.P.A.S., des bourgmestres, des travailleurs sociaux et des associations travaillant avec les plus démunis ont été consultés sur l'ensemble des dispositions de ce projet. Un certain nombre de suggestions et de remarques ont été intégrées afin d'enrichir ce projet. Je souhaite ici particulièrement les remercier de leur collaboration et de leur contribution qui démontre que la lutte contre la pauvreté doit s'opérer en liaison étroite avec les personnes qui œuvrent chaque jour sur le terrain.

Le 9 juillet dernier, la conférence interministérielle de l'intégration sociale a examiné les modalités de collaboration dans la mise en œuvre de ce programme avec les Communautés et les Régions. Il a été décidé que les différents arrêtés d'exécution seraient rédigés en étroite concertation avec les cabinets communautaires et régionaux compétents afin d'assurer au mieux l'application optimale de ces dispositions en regard des politiques de lutte contre la pauvreté développées par les entités fédérées. Une nouvelle réunion de concertation a d'ailleurs déjà eu lieu hier à mon cabinet avec les représentants des ministres des Communautés et des Régions.

Le projet a été strictement adapté aux remarques de forme et de fond du Conseil d'Etat qui a rendu trois avis sur ce projet, afin de respecter notamment les compétences des Communautés et des Régions en matière d'intégration sociale.

Enfin, ce projet reflète, de par les amendements qui ont été pris en compte en commission de la Santé publique et de l'Environnement de la Chambre, la richesse des débats et la qualité des interventions des députés.

*
* *

Venons-en maintenant, si vous le voulez bien, à l'analyse détaillée des différents chapitres de ce pro-

programma, dat een aantal fundamentele wetten wijzigt, met name de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van een recht op het bestaansminimum, de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand, het Gerechtelijk Wetboek, het Strafwetboek en de nieuwe gemeentewet van 27 mei 1989; tenslotte heeft het de wet van 27 november 1891 tot beteugeling van de landloperij en de bedelarij afgeschaft.

Duidelijkheidshalve zal ik deze uiteenzetting in vier hoofdstukken onderverdelen:

1) De geïndividualiseerde integratieprojecten en de contracten tot maatschappelijke integratie

Waarom een geïndividualiseerd integratieproject op contractuele basis?

Voornamelijk omdat men op het vlak van het maatschappelijk welzijn de algemene ontwikkelingen in het publiek recht in zijn geheel wil volgen, dat de unilaterale betrekking tussen de overheid en degene die de overheidstegemoetkoming ontvangt, geleidelijk omvormt tot een contractuele betrekking. De beheerscontracten van de overheidsdiensten, de betrekkingen tussen de overheid en de vakorganisaties zijn voorbeelden die iedereen voor de geest komen, ook nu een contract met de burger moet worden gesloten.

Een dergelijke ontwikkeling tekent zich ook af binnen de O.C.M.W.-werking, aangezien bijvoorbeeld de betrekkingen tussen het O.C.M.W. en de bejaarde die in een rusthuis wordt opgenomen, tegenwoordig bijvoorbeeld vastgelegd worden bij een overeenkomst waarbij zich eventueel een persoon borg stelt en het O.C.M.W. niet meer eenzijdig de beslissing neemt over de opname van een persoon in een rusthuis.

Voor al wanneer men een wet niet louter routinematig wenst toe te passen en er een groeiend, genuanceerd en geïndividualiseerd integratieproces op gang moet komen, is het niet meer mogelijk het recht op maatschappelijke hulp te laten afhangen van een gezagsbeslissing. De gerechtigde moet meewerken, mee helpen bepalen op welke wijze en onder welke voorwaarden maatschappelijke hulp zal worden verleend; hij moet zijn instemming betuigen, hetgeen een bilaterale betrekking en niet meer een louter unilaterale betrekking veronderstelt.

De A.T.D. Vierde-Wereldbeweging experimenteerde als een van de eersten met het contract in de sociale dienstverlening: met de kansarme gezinnen die ze in de woonwijken onderdak verschaften, werd uitdrukkelijk een schriftelijk contract gesloten.

gramme. Celui-ci modifie plusieurs lois fondamentales — la loi du 8 juillet 1976 organique sur les C.P.A.S.; la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence; la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'aide sociale; le Code judiciaire; le Code pénal; la nouvelle loi communale du 27 mai 1989; enfin, il abroge la loi du 27 novembre 1891 portant répression du vagabondage et de la mendicité.

Pour la clarté de cet exposé, je restructurerai cette présentation en quatre grands chapitres:

1) Les projets individualisés d'insertion et les contrats d'intégration sociale

Pourquoi un projet individualisé d'insertion sur la base de relations contractuelles?

Essentiellement parce qu'il s'agit dans le domaine de l'aide sociale de suivre l'évolution de l'ensemble du droit public qui transforme progressivement la relation unilatérale entre l'autorité publique et celui qui bénéficie de l'intervention de cette autorité en une relation contractuelle. L'exemple des contrats de gestion des services publics, celui des relations entre les autorités publiques et les organisations syndicales sont à l'esprit de tous au moment où il s'agit de nouer un contrat avec le citoyen.

L'évolution dans ce sens existe aussi au niveau des C.P.A.S. puisque, par exemple, la relation entre le C.P.A.S. et la personne âgée placée en maison de repos s'instaure aujourd'hui par convention à laquelle participe éventuellement un répondant et non plus par décision unilatérale du C.P.A.S. de placer une personne en maison de repos.

Le droit à l'aide sociale — surtout s'il s'agit de dépasser l'application mathématique d'une loi, surtout s'il s'agit de créer un processus progressif, nuancé, individualisé d'intégration — ne peut simplement s'inscrire dans une décision d'autorité; le bénéficiaire doit participer, être partie prenante à la définition même des modalités et des conditions d'octroi de l'aide sociale, il doit adhérer, ce qui suppose une relation bilatérale et non plus seulement unilatérale.

Le mouvement A.T.D. Quart-Monde fut un des premiers à expérimenter le contrat dans la pratique du travail social en recourant à un contrat explicite et écrit avec les familles exclues qu'il logeait dans les cités.

De Vierde-Wereldbeweging legt uit hoe een projectcontract wordt opgemaakt:

« Concreet gezien wordt het projectcontract opgesteld en ondertekend enerzijds door het gezin en anderzijds door de ploeg... Over het algemeen geldt het voor een periode van zes maanden... Het wordt in eenvoudige bewoordingen opgesteld en bepaalt de verantwoordelijkheden van elk van de beide partijen.

Het is een toekomstproject en geen kortetermijndoelstelling... Het projectcontract moet een hulp zijn om begrippen als tijd, ruimte, plaats in de geschiedenis en het behoren tot een specifieke cultuur terug te vinden en die begrippen moeten dienen om capaciteiten en mogelijkheden te ontdekken (1). »

In Frankrijk heeft de Minister van Nationale Solidariteit voor het minimum integratie-inkomen de contractuele benadering toegepast en heeft zij zo de democratische waarden willen bevestigen die in het sociaal beleid in het bijzonder gestalte moeten krijgen, onder meer door het herwaarderen van de rechtspositie van de burger-gebruiker en door het versterken van de participatie door de gebruiker. Zij voert het begrip contractuele betrekkingen in: « De dienstverlening moet een contractueel karakter krijgen, d.w.z. er moet een echte dialoog worden gevoerd tussen de hulpverlenende instelling en de gebruiker of zijn afgevaardigden. Men moet aanvaarden dat hij hulp ontvangt van een naaste, men moet eerbied opbrengen voor de banden van solidariteit. »

Het contract is dus een stap verder in de bevestiging en de concrete uitwerking van het recht op maatschappelijke hulp.

Iedereen, en de psychologen op de eerste plaats, achten dit werken met een contract bijzonder aangewezen voor jongeren van 18 tot 25 jaar.

De wetgever heeft besloten de meerderjarigheid op 18 jaar vast te stellen zodat jongeren vanaf die leeftijd recht hebben op het bestaansminimum.

Het is dus niet de bedoeling dit recht indirect op de helling te zetten maar wel het te begeleiden zodat het echt een tweede kans kan zijn voor die jongeren die de school vaak te vlug vaarwel hebben gezegd, die zeer zwak gewapend het leven instappen; men moet voorkomen dat het bestaansminimum voor hen een deel van het normale leven wordt.

Is het nog nodig te vermelden dat de andere Europese landen allemaal op de een of andere wijze van mening zijn dat de sociale dienstverlening aan jongeren van minder dan 25 jaar een bijzondere aanpak vereist?

Il expose comme suit sa méthode d'élaboration du contrat-projet :

« Concrètement, le contrat-projet est écrit et signé, d'une part, par la famille et, d'autre part, par l'équipe... Il est généralement établi pour une période de six mois... Il est écrit en langage simple et stipule les responsabilités de chacune des deux parties.

Il est un projet d'avenir et non un objectif à court terme... Le contrat-projet doit aider à retrouver ces notions de temps, d'espace, d'appartenance à une histoire, à une culture spécifique et celles-ci doivent servir de base de découverte, de capacité et de possibilités (1). »

En France, dans le cadre du revenu minimum d'insertion, la ministre de la solidarité nationale s'est appuyée sur la contractualisation voulant réaffirmer les valeurs démocratiques que doit particulièrement mettre en œuvre l'action sociale, notamment en revalorisant le statut de l'utilisateur-citoyen, et en insistant sur la participation de l'utilisateur. Elle introduit la notion de contractualisation: « Les interventions doivent être contractualisées, c'est-à-dire faire l'objet d'un dialogue réel entre l'institution intervenante et l'utilisateur ou ses représentants. L'assistance de celui-ci par un proche doit être acceptée, les solidarités res-

Le contrat est donc un pas de plus dans l'affirmation et dans la concrétisation du droit à l'aide sociale.

Ce processus contractuel semble à tous, aux psychologues en premier lieu, particulièrement adéquat à l'égard des jeunes de 18 à 25 ans.

Le législateur a décidé qu'ils étaient majeurs à 18 ans et qu'ils avaient dès lors à cet âge droit au minimum de moyens d'existence.

Il ne s'agit pas de revenir indirectement sur ce droit mais de l'accompagner afin qu'il soit réellement une seconde chance pour ces jeunes qui ont souvent décroché trop vite de l'enseignement, qui partent dans la vie avec des armes bien faibles; il s'agit d'éviter que le minimex soit pour eux un mode de vie.

Faut-il rappeler que les autres pays européens estiment tous d'une manière ou d'une autre que l'aide sociale aux jeunes de moins de 25 ans requiert des modalités particulières?

(1) Revue *Igloo*, 1973, nr. 73, 1974 en 26 juni 1977.

(1) Revue *Igloo*, 1973, n° 73, 1974 et 26 juin 1977.

In Nederland stijgen de bedragen van de uitkeringen voor de jongeren geleidelijk tussen 18 tot 25 jaar; in Frankrijk wordt het minimum integratie-inkomen pas toegekend vanaf 25 jaar.

Het is duidelijk dat voor jongeren van 18 tot 25 jaar een contract noodzakelijk is — behoudens om redenen van gezondheid en billijkheid — zodat zij de rechten en de verplichtingen die aan de toekenning van het bestaansminimum en aan de wederzijdse solidariteit verbonden zijn, juist kunnen inschatten.

Dat veronderstelt natuurlijk dat men bijzonder waakzaam is met betrekking tot waar het in het contract in feite om gaat: de wilsovereenstemming over de verplichtingen.

Om die reden zal het contract geleidelijk worden ingevoerd en uitgewerkt, samen met de hulpbehoevende en eventueel met een derde partij, en kan het contract worden gesloten vanaf het ogenblik dat het bestaansminimum wordt toegekend, maar ook drie maanden nadien.

Samengevat, het is een dynamisch integratieproces. Deze doelstelling kan slechts worden bereikt indien het O.C.M.W. deze benadering dag na dag toepast en indien er voldoende zinvol maatschappelijk werk beschikbaar is.

Moet nog worden gezegd dat de traditionele verhouding in de sociale dienstverlening door het contract wordt omgevormd tot een partnerschap. Het contract zal alleen maar slagen indien dat partnerschap aanwezig is.

In de Kamer van Volksvertegenwoordigers is nog een bijkomende vraag besproken: het ging over de band tussen de verplichtingen inzake het bestaansminimum en die welke in het kader van de wet van 8 juli 1976 van toepassing zijn.

Het ontwerp bepaalt immers dat de verplichtingen die bedoeld zijn in het nieuwe artikel 6 van de wet op het bestaansminimum, toegepast kunnen worden op de sociale hulpverlening.

Waarom?

Om twee belangrijke redenen:

— Het is niet raadzaam het recht op het bestaansminimum en het recht op sociale hulpverlening niet aan dezelfde voorwaarden te onderwerpen aangezien de jurisprudentie, met name in verband met de sociale hulpverlening aan de kandidaat-vluchtelingen, een recht op sociale hulp toekent dat overeenstemt met de bedragen die in het recht op het bestaansminimum worden uitgekeerd. Als de band niet wordt gelegd, is dat discriminerend ten aanzien van de Belgen.

— Een aanvullende sociale hulp kan in het kader van een integratiecontract worden toegevoegd aan

Aux Pays-Bas, les jeunes de 18 à 25 ans bénéficient d'allocations dont les montants sont progressifs; en France, le revenu minimum d'insertion s'ouvre à 25 ans seulement.

La nécessité d'un contrat — sauf raison de santé et d'équité — pour les jeunes de 18 à 25 ans est évidente pour leur donner une juste compréhension des droits et obligations liés à l'octroi du minimum de moyens d'existence et à la solidarité réciproque en jeu.

Elle suppose naturellement une particulière vigilance sur le nœud même du contrat, à savoir l'accord de volontés sur les obligations créées.

C'est pour cette raison que le contrat sera progressif, coélaboré avec la personne aidée et éventuellement un tiers intervenant, qu'il pourra être élaboré dès l'octroi du minimex mais également dans un délai de trois mois.

Bref, c'est un processus dynamique d'insertion. Cet objectif ne pourra évidemment être atteint que si le C.P.A.S. s'inscrit dans sa pratique quotidienne dans cette démarche et si le travail social est suffisamment étoffé et disponible.

Faut-il ajouter que le contrat transforme la relation traditionnelle d'aide sociale en un partenariat. C'est seulement si le partenariat existe que le contrat réussira.

Une question subsidiaire a été débattue à la Chambre des représentants: elle concerne la liaison entre les obligations en matière de minimum de moyens d'existence et celles en vigueur dans le cadre de la loi du 8 juillet 1976.

Le projet prévoit, en effet, que les obligations énoncées dans le cadre du nouvel article 6 de la loi sur le minimex peuvent s'appliquer à l'aide sociale.

Pourquoi?

Pour deux raisons essentielles:

— Il n'est pas opportun de ne pas conditionner de la même manière le droit au minimex et le droit à l'aide sociale alors que la jurisprudence affirme notamment en matière d'aide sociale aux candidats réfugiés un droit à une aide sociale équivalente en droit au minimex quant aux montants. Ne pas faire le lien est discriminatoire à l'égard des Belges.

— Une aide sociale complémentaire, dans le cadre d'un contrat d'intégration, pourra s'ajouter au droit

het recht op een bestaansminimum; de twee vormen van hulp zullen in dat geval elkaar aanvullen; ze zijn dus logischerwijze aan dezelfde voorwaarden onderworpen.

In zijn advies van 19 februari 1992 was de Hoge Raad voor Maatschappelijk Welzijn van mening dat het O.C.M.W. de toekenning van het bestaansminimum aan jongeren van minder dan 25 jaar moet kunnen verbinden aan een integratiecontract; hij verklaarde dat jongeren van minder dan 20 jaar met het bestaansminimum er niet toe mogen worden aanzet om heel hun leven bijstand te genieten maar dat het een hefboom moet zijn tot integratie in de maatschappij. Ze moeten de mogelijkheid krijgen uit de armoede te geraken in plaats van zich erin te kapselen. De Hoge Raad voor Maatschappelijk Welzijn komt tot het besluit dat de sociale wetgeving ervoor moet zorgen dat de O.C.M.W.'s en de jongeren van 18 tot 25 jaar de wettelijke en financiële middelen krijgen die hen in staat stellen de jongeren op een adequate wijze in de maatschappij te integreren. Dat is wel degelijk de doelstelling van dit wetsontwerp.

In de Kamercommissie is de vraag gesteld of het wel opportuun is sancties op te leggen bij niet-naleving van het contract.

Daarom moet nogmaals worden vermeld dat deze sancties slechts opgelegd kunnen worden op voorstel van de maatschappelijk werker, nadat de betrokkene gehoord is, indien hij het wenst, en dat deze sancties zwak zijn: weigering of gedeeltelijke of volledige schorsing voor een periode van hoogstens een maand en in geval van herhaling binnen een maximum termijn van een jaar, in dezelfde omstandigheden, schorsing voor een periode van ten hoogste drie maanden.

Deze sancties zijn minder zwaar dan de huidige en passen in een integratieproces aangezien de deuren van het O.C.M.W. nooit gesloten blijven.

*
* *

2. Verhoging van de subsidie

Waarom neemt de Staat een groter deel van het bestaansminimum te zijnen laste?

Op dit ogenblik betalen de lokale besturen de helft van de uitgaven voor het bestaansminimum, alsook de daarbij horende administratieve uitgaven en de kosten van de sociale dienstverlening.

Dat is ook logisch omdat de nieuwe steun de oude vervangt die voordien volledig door de gemeente werd bekostigd. Het is ook minder logisch omdat de wet op het bestaansminimum herhaaldelijk werd gewijzigd en een verantwoorde verruiming heeft ingevoerd zonder evenwel het aandeel van de Staat in de kosten te verhogen. Men denke daarbij aan het feit

à un minimex; les deux aides seront dans ce cas complémentaires; elles sont donc logiquement liées aux mêmes conditions.

Dans son avis du 19 février 1992, le Conseil supérieur de l'Aide sociale considérait que le C.P.A.S. doit pouvoir conditionner l'octroi du minimex aux jeunes de moins de 25 ans à un contrat d'insertion; il précisait que le minimex ne doit pas constituer pour les jeunes de moins de 25 ans une tentative d'être assistés toute leur vie, il doit être un levier d'insertion dans la société. Il doit leur permettre de sortir de la pauvreté et non d'y être au mieux. Le Conseil supérieur de l'aide sociale conclut qu'il importe d'assigner à la législation sociale l'objectif de donner aux C.P.A.S. et aux jeunes de moins de 18 à 25 ans les moyens législatifs et financiers pour garantir une intégration adéquate des jeunes dans la société. C'est bien l'objectif du présent projet de loi.

En commission de la Chambre des représentants, l'opportunité de prévoir des sanctions en cas de non-respect du contrat a été évoquée.

Encore faut-il rappeler que ces sanctions ne pourront être prises que sur proposition du travailleur social, après que l'intéressé ait été entendu s'il le souhaite et que ces sanctions seront faibles: refus ou suppression partielle ou totale pour une période d'un mois au maximum et en cas de récidive dans un délai maximum d'un an, aux mêmes conditions, suspension pour une période de trois mois au maximum.

Ces sanctions sont moins lourdes qu'actuellement et s'inscrivent bien dans un processus d'intégration puisqu'elles ne ferment jamais la porte des C.P.A.S.

*
* *

2. La majoration des subventions

Pourquoi une meilleure prise en charge par l'Etat du minimum de moyens d'existence?

Actuellement les pouvoirs locaux supportent 50 p.c. des dépenses en matière de minimex et en plus les dépenses administratives et le coût du service social y afférent.

C'est logique dans la mesure où cette aide remplace l'aide qui antérieurement était à 100 p.c. à charge des communes; c'est moins logique dans la mesure où la législation sur le minimex a à plusieurs reprises été modifiée en prévoyant une extension légitime sans que la prise en charge par l'Etat augmente. Chacun a à l'esprit que le minimex a augmenté beaucoup plus

dat het bedrag van het bestaansminimum veel sneller is gestegen dan de kosten van levensonderhoud en dan de ontvangsten van de lokale besturen, dat de burgerlijke meerderjarigheid op 18 jaar dat recht heeft geopend en dat alleenstaanden met kinderlast recht hebben op hetzelfde bedrag als echtgenoten (25 471 frank).

Het spoedprogramma voert verscheidene gunstmaatregelen in voor de lokale besturen. Een aantal subsidies vormen een tegenwicht voor de nieuwe verantwoordelijkheden, doch over het algemeen en in hoofdzaak gaat het om extra inkomsten die de lokale besturen de kans bieden tot een efficiënter sociaal beleid te komen.

— Zo ontvangen de negentien O.C.M.W.'s die het bestaansminimum uitkeren aan meer dan de helft van de rechthebbenden, respectievelijk 60 en 65 pct. van dat bestaansminimum wanneer zij dat bedrag uitkeren aan respectievelijk ten minste 500 dan wel ten minste 1 000 rechthebbenden als maandgemiddelde.

Deze maatregel treedt zeer spoedig in werking omdat de Regering een subsidie van 60 pct. verleent voor de bestaansminima die vanaf 1 oktober 1992 worden toegekend, en van 65 pct. voor de bestaansminima die ingaan vanaf 1 oktober 1993.

Dat criterium werd bepaald op basis van objectieve criteria en van een gewestelijk onderzoek naar de weerslag van de maatregel.

Hoe wordt dat geld besteed?

Dat hangt af van het overleg tussen de stad en het O.C.M.W. Iedereen is er echter grondig van overtuigd dat de sociale behoeften van die O.C.M.W.'s zal leiden tot een uitbreiding van het aantal maatschappelijk werkers en het aantal integratieacties, en dat er bijgevolg extra hulp nodig is om die tot stand te brengen.

— Alle O.C.M.W.'s genieten een aantal positieve maatregelen waarop ik met genoegen de aandacht vestig:

— Zij ontvangen het volledig bedrag van het bestaansminimum bij tewerkstelling met uitvoering van artikel 60, § 7, van de wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, zolang als nodig is om de sociale-zekerheidsregeling te doen ingaan;

— 70 pct. van het bestaansminimum bij een opleiding die ten minste tien uur per week beslaat en/of tewerkstelling van ten minste 10 uur per week en ten hoogste 20 uur per week.

vite que le coût de la vie et les recettes des pouvoirs locaux, que la majorité civile à 18 ans a ouvert ce droit et que maintenant les isolés avec charge d'enfant(s) ont le même droit que les conjoints: 25 471 francs.

Le programme d'urgence prévoit plusieurs mesures favorables aux pouvoirs locaux; certaines subventions viennent contrebalancer des responsabilités supplémentaires mais globalement et essentiellement ce sont des recettes supplémentaires qui viennent permettre aux pouvoirs locaux d'optimiser l'action sociale.

— Ainsi, les 19 C.P.A.S. qui octroient le minimex à plus de la moitié des bénéficiaires percevront 60 p.c. du minimex et 65 p.c. suivant qu'ils octroient ce droit à au moins 500 bénéficiaires ou à au moins 1 000 bénéficiaires en moyenne mensuelle.

Cette mesure entrera en vigueur très rapidement puisque le Gouvernement a prévu une subvention de 60 p.c. pour les minimex octroyés depuis le 1er octobre de cette année et de 65 p.c. pour les minimex octroyés à partir du 1er octobre 1993.

Ce critère a été retenu sur base de critères objectifs et d'un examen régional de la répercussion de cette mesure.

Comment cet argent sera-t-il utilisé?

C'est la concertation entre la ville et le C.P.A.S. qui le définira. Mais incontestablement chacun est conscient que les besoins sociaux de ces C.P.A.S. impliqueront un accroissement de l'effectif des travailleurs sociaux et des actions d'intégration et dès lors des aides complémentaires pour les mettre en œuvre.

— L'ensemble des C.P.A.S. bénéficieront de mesures positives qu'il me plaît de souligner:

— 100 p.c. du minimex en cas de mise au travail en application de l'article 60, § 7, de la loi organique, le temps nécessaire à avoir droit à la sécurité sociale.

— 70 p.c. en cas de formation au moins 10 heures par semaine et/ou de mise au travail à raison d'un minimum de 10 heures par semaine et d'un maximum de 20 heures par semaine.

— Het volledig bedrag van het bestaansminimum wanneer dat bedrag wordt toegekend aan een dakloze gedurende een periode van ten hoogste één jaar op voorwaarde dat de rechthebbende in het bevolkingsregister van de gemeente staat ingeschreven.

— Het volledig bedrag van het bestaansminimum wanneer het aanvullend maandelijks bestaansminimum wordt toegekend aan een dakloze teneinde hem te helpen bij de sociale integratie.

In de Kamercommissie werd een aanvullende vraag gesteld: op welke manier halen de rechthebbenden voordelen uit die maatregelen?

Het antwoord op die vraag is meervoudig. Met de beschikbare middelen zijn de O.C.M.W.'s en ook hun maatschappelijk werkers beter beschikbaar en bereikbaar, voorts genieten daklozen het bestaansminimum en volgen meer rechthebbenden een opleiding en worden zij tewerkgesteld. Het is dus duidelijk dat er een integratiebeleid op gang wordt gebracht ten gunste van de minstbedeelden.

Of mijn antwoord bewaarheid wordt hangt af van het dynamisme waarvan elk O.C.M.W. afzonderlijk blijk zal geven, doch het programma zelf zal dat dynamisme ruimschoots stimuleren.

*
* *

3. De maatregelen met betrekking tot de daklozen

Het ontwerp voorziet in de eerste plaats in de opheffing van de wet van 27 november 1891 tot betuiging van de landloperij en de bedelarij, evenals van de artikelen 342 tot 347 van het Strafwetboek.

Dit voorstel strookt met de besluiten van het derde verslag van de interdepartementale commissie voor de armoedebestrijding en met die van een groot aantal welzijnswerkers en -verenigingen die concreet met die problemen te maken hebben, zoals de vereniging van de opvangtehuizen; een synthese daarvan is terug te vinden in een opmerkelijke studie van de Koning-Boudewijnstichting, « Armoede achter slot en grendel ».

Uitgangspunt is immers het thans op het einde van deze twintigste eeuw gehuldige principe dat de dakloze niet langer een misdadiger is die moet worden gestraft, maar een kansarme die geïntegreerd moet worden in de maatschappij.

Die opheffing wordt gekoppeld aan een overgangsmaatregel voor de personen die momenteel zijn ondergebracht in Merksplas, Wortel en Saint-Hubert.

Het ontwerp bepaalt daarenboven duidelijk dat O.C.M.W.-voorzitters verplicht zijn, en niet alleen

— 100 p.c. en cas d'octroi du minimex à un sans-abri et cela pendant une durée d'un an pour autant que l'intéressé soit inscrit au registre de population.

— 100 p.c. en cas d'octroi d'un minimex mensuel complémentaire à un sans abri afin de l'aider dans sa réinsertion.

Bien entendu, en commission de la Chambre des représentants, une question complémentaire a été posée: comment les bénéficiaires tireront-ils profit de ces mesures?

Les réponses sont multiples: si, grâce aux moyens disponibles, les C.P.A.S. et leurs travailleurs sociaux sont à leur tour plus disponibles et ouverts, si le minimex est octroyé aux sans-abri, si davantage de bénéficiaires sont en formation et au travail, on se rend compte que c'est toute une politique d'intégration qui est enclenchée au profit des plus démunis.

Certes, ces réponses dépendront du dynamisme de chaque C.P.A.S. mais ce dynamisme est fortement encouragé, dynamisé par le programme.

*
* *

3. Les mesures relatives aux personnes sans-abri

Le projet prévoit tout d'abord l'abrogation de la loi du 27 novembre 1891 portant répression du vagabondage et de la mendicité, ainsi que des articles 342 et 347 du Code pénal.

Cette proposition rencontre les conclusions du troisième Rapport de la Commission interdépartementale de lutte contre la pauvreté et celles de nombreux interlocuteurs sur le terrain comme l'association des maisons d'accueil, synthétisés dans une remarquable étude de la Fondation Roi Baudouin, « La pauvreté derrière les barreaux ».

Il s'agit, en effet, d'une position de principe qui tend, en cette fin de siècle, à considérer la personne sans-abri comme un défavorisé à intégrer socialement et non plus comme un délinquant à punir.

Cette abrogation est liée à une mesure transitoire visant les personnes actuellement hébergées à Merksplas, Wortel et Saint-Hubert.

Ce projet définit aussi clairement les obligations du Président du C.P.A.S. — et non plus seulement les

de mogelijkheid hebben, om daklozen dringende sociale bijstand te verlenen. Het voorziet ook in de regeling van bepaalde bevoegdheidsconflicten tussen O.C.M.W.'s, en wel door als bevoegd centrum aan te wijzen het O.C.M.W. van de gemeente waar de landloper wenst te verblijven, indien deze laatste in geen enkele gemeente is ingeschreven.

Naast de nieuwe aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn toegekende verantwoordelijkheden, is het de bedoeling de O.C.M.W.'s bijkomende financiële middelen te geven, opdat zij deze nieuwe opdracht zo goed mogelijk zouden kunnen vervullen.

Zo wordt de wet tot instelling van het recht op een bestaansminimum gewijzigd om een aanvullend maandelijks bestaansminimum te kunnen toekennen aan hen die een instelling voor daklozen verlaten, ten einde hun maatschappelijke integratie te bevorderen via een begeleidingsprogramma dat de betrokkenen de mogelijkheid moet bieden geleidelijk opnieuw in een toestand te komen die bevorderlijk is voor hun reïntegratie in de samenleving. Ondanks de wensen van de groenen, is het onmogelijk gebleken drie aanvullende bestaansminima toe te kennen. Dit zou een negatieve budgettaire weerslag gehad hebben op andere maatregelen van dit programma.

Ten einde de integratie van daklozen te stimuleren en de gemeenten die hen opvangen niet te benadelen, wordt voorts de wet op het bestaansminimum gewijzigd om de rijksbijdrage in de tenlasteneming van het bestaansminimum tot 100 pct. te verhogen, dit gedurende een jaar te rekenen van de dag waarop een dakloze, die tot dan toe in geen enkele gemeente was ingeschreven, in het bevolkingsregister wordt ingeschreven.

Het is immers ergerlijk dat sommige eigenaars in bepaalde steden hun gebouw opzettelijk laten leegstaan met speculatieve doeleinden, terwijl een groot aantal mensen geen onderdak vindt. De Minister van Huisvesting van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest schat het aantal leegstaande gebouwen in Brussel op 30 000. Daarvan zouden er onmiddellijk 5 000 kunnen worden bewoond. Onlangs nog deelde Mevr. Spaak in de Kamer mee dat haar gemeente, Elsene, over bijna 800 woningen beschikt die zouden kunnen worden gebruikt om daklozen te huisvesten. Er mag echter geen misverstand heersen: het is niet de bedoeling het eigendomsrecht te beknotten, maar wel misbruik ervan te bestraffen wanneer zulks indruist tegen het algemeen belang. M.a.w. er zal slechts opeising zijn indien er daklozen zijn.

Een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit zal trouwens een nauwkeurige omschrijving moeten geven van de aard van de bedoelde gebouwen, van de te volgen procedure, van de omstandigheden waaronder de eigenaar moet worden vergoed, van de mogelijkheden waarover hij beschikt om zich te verzetten

possibilités — d'octroi d'une aide sociale urgente à une personne sans-logis. Il prévoit également le règlement de certains conflits de compétence entre C.P.A.S. en définissant le centre compétent de la commune où le vagabond manifeste son intention de résider si ce dernier n'est inscrit dans aucune commune.

Parallèlement aux nouvelles responsabilités octroyées aux centres publics d'aide sociale, il convenait de leur apporter les moyens financiers supplémentaires afin de remplir au mieux cette nouvelle mission.

Ainsi, la loi instituant un minimum de moyens d'existence est modifiée afin d'octroyer un minimex mensuel supplémentaire à la personne qui quitte une institution pour personnes sans-logis et ce, afin de favoriser leur intégration sociale dans le cadre d'une guidance devant lui permettre de retrouver progressivement les conditions favorables à sa réinsertion dans la société. Malgré les souhaits des écolos, il n'a pas été possible d'octroyer trois minimex supplémentaires, sous peine de pénaliser budgétairement d'autres mesures de ce programme.

De même, afin de stimuler l'intégration des sans-abri et de ne pas pénaliser les communes qui les accueillent, la loi sur le minimum de moyens d'existence est modifiée afin d'augmenter la part de l'intervention de l'Etat dans la prise en charge du minimex à 100 p.c. pendant un an à dater de l'inscription dans les registres de la population d'un sans-logis qui n'était, jusqu'alors, inscrit dans aucune commune.

Il m'apparaît, en effet, scandaleux que dans certaines villes, certains propriétaires laissent, délibérément, leur immeuble inoccupé à des fins de spéculation alors qu'un nombre non négligeable de personnes ne trouvent pas de logement. Le ministre du Logement de la Région bruxelloise estime à 30 000 le nombre d'immeubles abandonnés à Bruxelles dont 5 000 seraient immédiatement occupables. Madame Spaak signalait à la Chambre, ce lundi, que sa commune, Ixelles, disposerait de près de 800 logements susceptibles d'être utilisés pour y loger des sans-abri. Cependant, que l'on ne se méprenne pas, il ne s'agit nullement de limiter le droit de propriété mais de sanctionner son usage abusif à des fins contraires à l'intérêt général. En d'autres termes, il n'y aura réquisition que s'il y a sans-abri.

Un arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, devra d'ailleurs strictement préciser la nature des immeubles visés, la procédure à suivre, les conditions de dédommagement du propriétaire et ses possibilités d'opposition au droit de réquisition ainsi que les modalités du bail comme la durée d'occupation, les

tegen de opeising, van de bepalingen van het huurcontract, zoals de duur van de bewoning, de eventuele renovatiewerken, het bedrag van de huurprijs en de opzeggingsvoorwaarden van het contract. Er moet immers volledige duidelijkheid heersen over dit opeisingsrecht om te voorkomen dat eigenaars die hun gebouw om gegronde redenen laten leegstaan, worden gestraft.

Over dit besluit zal overleg worden gepleegd met de Gewesten.

*
* *

Het laatste onderdeel van dit urgentieprogramma betreft:

4. De eenmaking van de rechtsmiddelen en de wijzigingen in het Gerechtelijk Wetboek

Tegen de beslissingen van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn kan bij twee instanties hoger beroep worden aangetekend: de arbeidsrechtbank is bevoegd voor geschillen betreffende het bestaansminimum en de provinciale beroepskamer voor geschillen betreffende de maatschappelijke dienstverlening.

Het naast elkaar bestaan van die beroepsinstanties zorgt niet alleen voor verwarring, tijdverspilling en een weinig doeltreffende rechtsbedeling, maar bovendien wordt de rechtspraak van de provinciale beroepskamers betwist, worden de beslissingen niet altijd uitgevoerd en hebben vertragingen en in het behandelen van de verzoekschriften soms nadelige gevolgen voor de verzoekende partij.

Het probleem van de eenmaking van de rechtsmiddelen in een zo gevoelige materie is al een hele tijd aan de orde. Na een ruime raadpleging van alle betrokken partijen is in december 1990 een verslag ter zake opgesteld en de Hoge Raad voor Maatschappelijk Welzijn heeft op 20 juni 1990 een gunstig advies voor de eenmaking verleend. Daarbij is de Raad uitgegaan van twee universitaire onderzoeken die door de vorige minister waren aangevraagd. Ook de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten is voor eenmaking gewonnen.

Na met de Minister van Justitie de voor- en nadelen van de eenmaking te hebben afgewogen, bleek het noodzakelijk te zijn zowel de geschillen betreffende het bestaansminimum als die betreffende de maatschappelijke dienstverlening voor de arbeidsrechtbank te brengen.

Naar aanleiding van het debat in de Kamer zou ik, naast de juridische waarborgen die men kent, slechts een enkel argument willen belichten: in het kader van de integratiecontracten zal vaak aanvullende bijstand bovenop het bestaansminimum moeten wor-

éventuels travaux de rénovation, le montant du loyer et les conditions de résiliation de ce contrat. Il s'agit, en effet, que ce droit de réquisition s'exerce dans toute la clarté voulue afin d'éviter de pénaliser des propriétaires qui, pour des motifs légitimes, conserveraient leur immeuble en état d'inoccupation.

Cet arrêté sera naturellement concerté avec les Régions.

*
* *

Le dernier volet de ce programme d'urgence concerne:

4. L'unification des voies de recours et les modifications du Code judiciaire

En effet, les décisions des centres publics d'aide sociale sont soumises à deux instances de recours: le tribunal du travail dans le contentieux relatif au minimum de moyens d'existence et la chambre provinciale de recours dans le contentieux relatif à l'aide sociale.

Cette dualité des instances de recours est non seulement source de confusion, de perte de temps et d'efficacité, mais, de plus, la jurisprudence des chambres provinciales de recours est contestée, les décisions ne sont pas toujours exécutées et certains retards dans l'examen des requêtes causent parfois un préjudice considérable dans le chef du requérant.

La question de l'unification des voies de recours dans une matière aussi sensible est depuis longtemps à l'ordre du jour. Une large consultation des milieux concernés a abouti à un rapport en décembre 1990 et le Conseil supérieur de l'Aide sociale a rendu un avis favorable à cette unification en date du 20 juin 1990 en s'inspirant de deux recherches universitaires commandées par mon prédécesseur. De même, l'Union des Villes et Communes belges a donné sa préférence à cette unification.

C'est pourquoi, après avoir longuement pesé, avec mon collègue M. Wathelet, les arguments favorables et défavorables à cette unification, je crois qu'il est indispensable que le contentieux relatif au minimex et à l'aide sociale soit porté devant le tribunal du travail.

Je ne voudrais mettre en évidence, en fonction de la discussion à la Chambre des représentants, qu'un seul argument, outre les garanties juridiques que l'on connaît: dans le cadre des contrats d'intégration, une aide complémentaire (aide financière, prise en charge

den verleend (financiële hulp, tenlasteneming van reiskosten, opleidingskosten, kosten in verband met de medische begeleiding, de huisvesting, ...). Men zou dan ook niet begrijpen dat meer dan een instantie de eventuele geschillen ter zake behandelt.

Teneinde een snelle beslissing te waarborgen in een materie waar de menselijke waardigheid op het spel staat, voorziet het urgentieprogramma in de uitbreiding van de personeelsformaties van de arbeidsrechtbanken en arbeidshoven in de gerechtelijke arrondissementen waar het personeelsgebrek het grootst is. Er is over dit punt overigens een vrij alledaags debat gevoerd in de Kamer.

De uitvoering van dit hoofdstuk van het ontwerp zal trouwens voor besparingen door schaalvergroting zorgen, aangezien de beroepskamers op dit ogenblik reeds door magistraten worden voorgezeten en gelijkaardige geschillen soms zowel voor de beroepskamers als voor de arbeidsrechtbanken worden gebracht.

Dank zij de mogelijkheid om een zaak bij de voorzitter van de arbeidsrechtbank in kort geding aanhangig te maken, zal het elementaire recht op maatschappelijke dienstverlening spoedig kunnen worden erkend.

Tot slot houdt het wetsontwerp rekening met de aanbevelingen van 29 augustus 1985 van de Koninklijke Commissie belast met de codificatie, de harmonisering en de vereenvoudiging van de wetgeving betreffende de sociale zekerheid in het kader van het voorontwerp van wetboek van de sociale zekerheid.

Dank zij die wijzigingen zal het mogelijk zijn de vonnissen met een gewone kennisgeving bij gerechtsbrief ten uitvoer te leggen.

*
* *

De regering is er zich ten slotte van bewust dat deze verschillende ambitieuze maatregelen slechts effect zullen sorteren wanneer de plaatselijke overheden, waarin zij vertrouwen heeft, de met een zware taak belaste maatschappelijk werkers van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn en de verenigingen, die eveneens hun steentje kunnen bijdragen tot de verwezenlijking van dit integratieproject, krachtadiger optreden.

Het beschavingspeil van een samenleving kan men aflezen aan de rechten die deze aan de minstbedeelden toekent.

De Regering wil de sociale bescherming vervolmaken door aan de openbare centra voor maatschappelijk welzijn een essentiële opdracht toe te kennen om, samen met de minstbedeelde burgers en met alle inzet-

de frais de déplacement, de formation, de suivi médical, de logement,...) devra souvent être octroyée au-delà du minimex, on ne comprendrait pas que ce ne soit pas une seule instance qui connaisse du contentieux éventuel en la matière.

Afin de garantir la rapidité des décisions dans une matière où la dignité première de l'homme est en jeu, ce programme d'urgence prévoit le renforcement des cadres des tribunaux de travail et des cours du travail dans les arrondissements judiciaires où le manque de personnel est le plus criant. Ce point a d'ailleurs donné lieu à un débat bien prosaïque à la Chambre.

La réalisation de ce chapitre du projet devra d'ailleurs entraîner des économies d'échelle puisque actuellement ce sont déjà des magistrats qui président les chambres de recours et que des différends identiques sont parfois portés devant les chambres de recours et les tribunaux du travail.

La possibilité pour le président du tribunal du travail d'être saisi en référé permettra de plus une reconnaissance rapide du droit élémentaire à l'aide sociale.

Enfin, ce projet de loi prend en compte les recommandations du 29 août 1985 de la Commission royale chargée de la codification, de l'harmonisation et de la simplification de la législation relative à la sécurité sociale dans le cadre de l'avant-projet de code de la sécurité sociale.

Ces modifications devront permettre l'exécution des jugements suite à la seule notification par pli judiciaire.

*
* *

En conclusion, le Gouvernement est conscient que ces différentes mesures, à la fois modestes et ambitieuses, ne porteront leurs fruits que moyennant un dynamisme accru des pouvoirs locaux auxquels il fait ainsi confiance, des travailleurs sociaux des centres publics d'aide sociale confrontés à une lourde tâche et des associations qui peuvent apporter leur concours à la concrétisation du projet d'intégration.

Le niveau de civilisation se reconnaît aux droits que la société octroie aux plus démunis.

Le Gouvernement veut parfaire la protection sociale en reconnaissant aux centres publics d'aide sociale une mission essentielle de promouvoir avec les citoyens les plus pauvres eux-mêmes et avec tous les

bare lokale partners, een beleid van maatschappelijke integratie te bevorderen dat het traditionele beleid inzake maatschappelijke dienstverlening wezenlijk wil overstijgen.

Het algemene rapport over de armoede, waarvan de uitvoering door de regering aan de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten, A.T.D.-vierde wereld en de Koning-Boudewijnstichting werd opgedragen, moet onze samenleving in staat stellen de oorzaken van de onzekere bestaansvoorwaarden grondiger aan te pakken door de sociale partners en de kansarmen zelf er meer en beter bij te betrekken.

Die stap komt echt noodzakelijk over bij elkeen die er zich van bewust is dat de armoede zal verdwijnen wanneer de kansarmen daadwerkelijk participeren in onze economie, ons rechtsbestel en ons onderwijs.

Onze democratie, onze constante zorg om de solidariteit nieuw leven in te blazen en te herbronnen brengen ons ertoe in het kader van het contract met de burger een integratiemoraal te bevorderen en die te laten steunen op de lokale besturen, op alle initiatieven van privé-instanties die met hen samenwerken, op de armen zelf.

Wij blijven trouw aan het regeerakkoord dat bevestigt dat de waarborg voor een meer solidaire maatschappij de versterking vergt van de solidariteitsmechanismen in de diverse stelsels en takken van de sociale zekerheid. Dit vergt ook de bestrijding van de kansarmoede, inzonderheid door de regeling en de uitbouw van de stelsels voor sociale bijstand.

De weg naar solidariteit is die van de wetgever maar ook die van zeer talrijke partners en gelukkig maar die van de armsten, want solidariteit vergt meer dan een bij wet uitgevaardigde solidariteit.

Het einde van de armoede wordt niet bij wet uitgevaardigd.

*
* *

II. ALGEMENE BESPREKING

Een lid formuleert de volgende vragen en opmerkingen:

De Minister heeft medegedeeld dat er over dit wetsontwerp overleg met de Gemeenschappen is geweest. Volgens het Kamerverslag wordt dat betwist. Het lid suggereert in de uitvoeringsbesluiten te vermelden dat er overleg is geweest. Men zou in de consideransen de volgende formule kunnen gebruiken: « Gezien het overleg met... ». Bovendien zou men met de Gemeenschappen samenwerkingsakkoorden kunnen

partenaires locaux disponibles une politique d'intégration sociale qui se veut un dépassement substantiel d'une politique traditionnelle d'aide sociale.

Le rapport général sur la pauvreté dont il confie la mise en œuvre à l'Union des Villes et des Communes belges et à A.T.D. quart monde devra permettre à notre collectivité de s'attaquer plus profondément aux causes de la précarité en mobilisant davantage les intervenants sociaux et les pauvres eux-mêmes.

La nécessité de cette démarche paraît évidente à tous ceux qui savent que le jour où les pauvres participent vraiment à notre économie, à notre système juridique, à notre instruction, il y aura plus de pauvreté.

Notre démocratie, notre souci constant de vivifier, de ressourcer la solidarité nous entraînent, dans le cadre du contrat avec le citoyen, à promouvoir une éthique de l'intégration et à appuyer celle-ci sur les pouvoirs locaux, sur toutes les initiatives qui collaborent avec eux, sur les pauvres eux-mêmes.

Nous sommes fidèles à la déclaration gouvernementale qui affirme que la garantie d'une société plus solidaire passe par le renforcement des mécanismes de solidarité organisés au sein des différents régimes et des différentes branches de la sécurité sociale. Elle passe aussi par une lutte contre l'exclusion sociale menée entre autres par l'organisation et le développement des régimes d'aide sociale.

Les pas vers la solidarité seront ceux du législateur mais avec lui de très nombreux partenaires et c'est notre chance, celle des plus pauvres car la solidarité ne peut se contenter de la solidarité décrétée.

On ne décrète pas la fin de la pauvreté.

*
* *

II. DISCUSSION GENERALE

Un membre formule les questions et les remarques suivantes:

La ministre a déclaré que le projet de loi avait fait l'objet d'une concertation avec les Communautés. Le rapport de la Chambre le conteste. L'intervenant suggère de mentionner, dans les arrêtés d'exécution, qu'il y a eu concertation. L'on pourrait utiliser la formule suivante dans les considérants: « Vu la concertation avec... » L'on pourrait en outre conclure des accords de coopération avec les Communautés. Cel-

sluiten; zij zijn immers bevoegd wat de inhoud van het beleid betreft. Het is alleen om redenen van nationale solidariteit dat wetgevend wordt opgetreden.

In het ontwerp wordt bepaald dat de maatschappelijk werkers — zowel de statutair benoemden als degenen die verbonden zijn door een arbeidsovereenkomst — de eed moeten afleggen (artikel 4 van het ontwerp). Waarom geldt dat niet voor alle maatschappelijk werkers en met name ook voor de stagiaires?

Mag uit bedoeld artikel worden afgeleid dat in de O.C.M.W.'s, naast de secretaris en de ontvanger, ook de maatschappelijk werkers zullen behoren tot de ambtenaren met een wettelijke graad? Indien dat zo is, dan zou dat ook uitdrukkelijk moeten worden gezegd, mede ter ondersteuning van de belangrijkste functie in het O.C.M.W., nl. die van maatschappelijk werker.

Luidens artikel 6 van het ontwerp gelden de feitelijke gegevens opgenomen in het verslag van de maatschappelijk werker tot bewijs van het tegendeel. Die feiten kunnen derhalve niet door de raad van het O.C.M.W. worden weerlegd. Maar bepaalde raadsleden kunnen wel degelijk kennis hebben van feitelijkeheden (bijvoorbeeld in verband met de woonplaats van de persoon over wie het verslag handelt). Discussie daarover tussen het raadslid en de maatschappelijk werker is, ten gevolge van de voorgestelde tekst, niet mogelijk. Het lid suggereert m.b.t. die verslagen duidelijke instructies te geven; zo zouden die verslagen in eerste instantie feiten kunnen bevatten waarvan de maatschappelijk werker absoluut zeker is en voorts andere feiten waarvan zij het bestaan vermoeden.

Spreeker vraagt voorts of dit bewijs ook voor de arbeidsrechtbank geldt. Is het vermoeden *juris et de jure* of een vermoeden *juris tantum*?

Volgens de tekst van het ontwerp gaat het om een onweerlegbaar bewijs.

Met artikel 12 van het ontwerp worden bedoeld de daklozen die nu in Wortel en Merksplas worden opgevangen. De tekst spreekt van «... in uitvoering van een gerechtelijke of administratieve beslissing...». Dat wil zeggen dat de regeling die nu wordt voorgesteld voor de opvang van daklozen, alleen geldt voor hen die het voorwerp zijn geweest van zulk een beslissing. Het is duidelijk welke gerechtelijke beslissing wordt bedoeld; maar om welke administratieve beslissing gaat het? Zal een dakloze die noch van een rechterlijke, noch van een administratieve beslissing het voorwerp is geweest, aanspraak kunnen maken op de voordelen van deze wet?

In het advies van de heer Depreeuw, praktijklector bij de K.U. Leuven, over de landlopers en de daklozen

les-ci sont, en effet, compétentes pour ce qui est du contenu de la politique. C'est uniquement pour des raisons de solidarité nationale que l'on est amené à légiférer.

Le projet prévoit que les travailleurs sociaux, qu'ils soient statutaires ou engagés dans les liens d'un contrat de travail, doivent prêter serment (article 4). Pourquoi cette obligation ne s'applique-t-elle pas à tous les travailleurs sociaux et, notamment, aux stagiaires?

Peut-on déduire de l'article en question qu'au sein des C.P.A.S., les travailleurs sociaux feront également partie, comme le secrétaire et le receveur, des agents revêtus d'un grade légal? Si oui, il faudrait l'indiquer explicitement, notamment, à l'appui de la fonction essentielle au sein du C.P.A.S., à savoir celle de travailleur social.

Selon l'article 6 du projet, les éléments de fait consignés dans le rapport du travailleur social font foi jusqu'à preuve du contraire. Ces éléments ne peuvent donc pas être réfutés par le conseil du C.P.A.S. Certains conseillers peuvent, toutefois, parfaitement avoir connaissance d'éléments de fait (touchant, par exemple, au domicile de la personne faisant l'objet du rapport). Le texte proposé n'ouvre pas la possibilité d'une discussion à ce sujet entre le conseiller et le travailleur social. L'intervenant suggère que l'on donne des instructions précises au sujet de ces rapports; ils pourraient mentionner, et des faits dont le travailleur est absolument certain, et des éléments dont il ne fait que présumer l'existence.

L'intervenant demande par ailleurs si la preuve en question vaut également pour le tribunal du travail. S'agit-il d'une présomption *juris et de jure* ou d'une présomption *juris tantum*?

Selon le texte du projet, il s'agit d'une preuve irréfutable.

L'article 12 vise les sans-abri accueillis actuellement à Wortel et à Merksplas. Le texte dit: «... en exécution d'une décision judiciaire ou administrative...», ce qui signifie que le règlement proposé pour ce qui est de l'accueil des sans-abri ne vaut que pour les personnes qui ont fait l'objet d'une telle décision. L'on voit parfaitement bien quelle est la décision judiciaire visée; mais, quelle est la décision administrative en question? Un sans-abri, qui n'a fait l'objet ni d'une décision judiciaire ni d'une décision administrative, pourra-t-il prétendre au bénéfice de la nouvelle loi?

Dans l'avis de M. Depreeuw, maître de travaux pratiques à la K.U. Leuven, on peut lire ce qui suit:

staat het volgende te lezen: «Wortel is dan ook een ideale instelling voor de opvang van daklozen die hier een aantal belangrijke sociale vaardigheden aanleren: arbeid, huishoudelijk werk, verzorging, zelfstandigheid, enz. In geval van eventuele opheffing van de wet op de landloperij kan de instelling gemakkelijk omgevormd worden tot een gemeenschapsinstelling.»

Door de afschaffing van de wet op de landloperij wordt de Vlaamse Gemeenschap automatisch verantwoordelijk voor deze categorie van personen. De nationale overheid doet hieraan een goede zaak. De uitgaven op de begroting voor het Ministerie van Justitie verminderen met 700 miljoen, maar van de andere kant behoudt de nationale overheid enkele instellingen, waaronder die van Wortel.

Volgens de heer Depreeuw is Wortel een ideale instelling om ook in de toekomst daklozen op te vangen. Wordt er voorzien in de mogelijkheid om de infrastructuur over te dragen aan de Vlaamse Gemeenschap opdat de daklozen daar kunnen blijven?

Het advies van de Hoge Raad voor Maatschappelijk Welzijn van 17 juni 1992 is in meer dan één opzicht opmerkelijk. Het geeft een overzicht van de systemen inzake de toekenning van een minimuminkomen in de landen van de Europese Gemeenschap en schenkt aandacht aan de gevolgen van de Europese eenmaking op de minimuminkomensgarantie. Het advies is pertinent en stelt de juiste vragen in verband met het verblijfsrecht van niet-actieven uit de E.G.-landen. Opgemerkt wordt dat het nuttig ware de Europese richtlijn dienaangaande in het Belgisch rechtstelsel te integreren. Is de regering voornemens een ontwerp met dat doel in te dienen?

De Minister antwoordt dat het urgentieprogramma al op de agenda heeft gestaan van een interministeriële conferentie voor sociale integratie. Het overleg zal worden voortgezet bij het opmaken van de uitvoeringsbesluiten.

Niet alleen de statutaire ambtenaren dienen de eed af te leggen, maar alle ambtenaren, de stagedoende ambtenaren inbegrepen. De O.C.M.W.'s kunnen in het bijzonder de wijze bepalen waarop deze laatsten hun eed moeten afleggen. Zo kunnen de O.C.M.W.'s beslissen dat de stagiairs tijdens hun stageperiode geen eed afleggen en dat de gegevens van het sociaal onderzoek dan ook in hun geval niet beschermd worden door wat in het programma is bepaald.

Dank zij de eed hebben de objectieve gegevens die de maatschappelijke werker heeft verzameld, bewijskracht tot het tegenbewijs is geleverd; dit bewijs kan door alle middelen worden aangebracht, inclusief door getuigenissen. De gegevens vormen een weerlegbaar vermoeden. Alleen de objectieve feitelijke gegevens die in het rapport voorkomen, worden gedekt door deze bescherming.

«Wortel est, dès lors, un établissement idéal pour l'accueil des sans-logis et pour leur enseigner un certain nombre d'aptitudes sociales importantes: travail, travaux ménagers, soins, autonomie, etc. En cas d'abrogation éventuelle de la loi sur le vagabondage, l'institut pourrait facilement être transformé en établissement communautaire.»

L'abrogation de la loi sur le vagabondage rend la Communauté flamande automatiquement responsable de cette catégorie de personnes. C'est une bonne affaire pour le pouvoir national. Le budget du ministère de la Justice bénéficie d'une réduction de 700 millions, mais d'autre part, le pouvoir national conserve quelques établissements, dont celui de Wortel.

Selon M. Depreeuw, Wortel est une institution idéale pour accueillir les sans-abri, y compris dans le futur. Prévoit-on la possibilité de transmettre l'infrastructure à la Communauté flamande, de manière que les sans-abri puissent y rester?

L'avis du 17 juin 1992 du Conseil supérieur de l'aide sociale est remarquable à plus d'un titre. Il donne un aperçu des systèmes d'octroi d'un revenu minimum dans les pays de la Communauté européenne et est attentif à l'incidence de l'unification européenne sur la garantie d'un revenu minimum. Il s'agit d'un avis pertinent qui pose les questions appropriées sur le droit de séjour des inactifs en provenance de pays de la C.E.E. L'on fait observer qu'il serait utile de transposer la directive européenne sur la question dans le système juridique belge. Le Gouvernement a-t-il l'intention de déposer un projet dans ce sens?

La ministre répond que le programme d'urgence a déjà figuré à l'ordre du jour d'une conférence interministérielle de l'intégration sociale. La concertation sera poursuivie dans le cadre des arrêtés d'exécution.

La prestation du serment n'est pas seulement imposée aux fonctionnaires statutaires mais à tous les fonctionnaires, y compris les stagiaires. Les C.P.A.S. peuvent déterminer des modalités particulières en ce qui concerne la prestation de serment par ces derniers. Ainsi les C.P.A.S. peuvent décider que les stagiaires, pendant leur période de stage, n'effectuent pas la prestation de serment et que, dès lors, les données de l'enquête sociale pour ce qui les concerne, ne sont pas protégées par les dispositions du programme.

Parce qu'il y a serment, les données objectives collectées par le travailleur social font foi jusqu'à preuve du contraire; cette preuve peut être apportée par toute voie de droit y compris témoignage. Les données constituent une présomption simple. Ce ne sont que les données objectives de fait qui figurent au rapport, qui sont couvertes par cette protection.

Volgens de Minister is artikel 12 duidelijk. Een rechterlijke of administratieve beslissing is niet nodig. De begunstigden kunnen ook afkomstig zijn van een opvanghuis dat door de bevoegde overheid is erkend. De daklozen vragen dat in het kader van het urgentieprogramma niet alleen gedacht wordt aan de strafbare landloperij. Er bevinden zich in de opvanghuizen talrijke personen met woonproblemen ten aanzien van wie nooit enige rechterlijke of administratieve beslissing is genomen.

De Minister merkt ten slotte op dat de Europese richtlijn niet door het wetsontwerp wordt gedekt. Er moet dus in dat verband nog wetgevend werk worden verricht.

Volgens een commissielid is er moed nodig om het probleem van de maatschappelijke integratie van jonge steuntrekkers aan te pakken. De O.C.M.W.'s krijgen op het terrein steeds meer te maken met moeilijke toestanden en ze beschikken over weinig wapens om de problemen te bestrijden.

Maar het antwoord van de Minister op dit probleem houdt veel gevaren in. Zij verwacht dat alle O.C.M.W.'s en alle maatschappelijke werkers het probleem dynamisch en correct zullen aanpakken. De O.C.M.W.'s zullen beslissingen moeten nemen uitgaande van een heldere visie op de economische en sociale realiteit van de streek en op de reële integratiemogelijkheden van de jongeren. Volgens het commissielid maakt de tekst van het ontwerp bepaalde ontsporingen mogelijk en hoewel in de Kamer amendementen zijn aangenomen, gaan de wijzigingen niet ver genoeg.

In de tekst wordt ook verondersteld dat de O.C.M.W.'s voor alles een oplossing moeten hebben. De tekst zal leiden tot een centralisatie van de acties die op het terrein worden gevoerd en dreigt voorbij te gaan aan al degenen die in de praktijk koppig hebben voortgewerkt aan de invoering van het integratiecontract. De Minister heeft zelf de A.T.D. Vierde Wereld aangehaald die een belangrijke educatieve actie in dat verband hebben gevoerd. Het verenigingsleven dat nauwelijks over financiële middelen beschikt, heeft een voortrekkersrol vervuld inzake integratiecontracten en beroepsopleiding.

Een te grote centralisatie in de handen van de O.C.M.W.'s kan het voortbestaan van het verenigingsleven in gevaar brengen.

Het commissielid vermeldt de voorwaarden van het integratiecontract dat de verenigingen hebben ingevoerd en waarmee redelijk goede resultaten zijn geboekt onder andere voor de integratie van jongeren. Een studie van de Koning-Boudewijnstichting toont aan dat die organisaties een integratiegraad van meer dan 40 pct. bereiken.

Selon la ministre, les dispositions de l'article 12 sont claires. Une décision judiciaire ou administrative n'est pas nécessaire; les bénéficiaires peuvent aussi venir d'une maison d'accueil agréée par l'autorité compétente. Les personnes sans abri demandent que, dans le cadre du programme d'urgence, on ne considère pas seulement le vagabondage réprimandé. A cause de la problématique du logement, bon nombre de personnes se trouvent dans des maisons d'accueil sans avoir fait l'objet de quelque décision judiciaire ou administrative.

La ministre observe que le projet de loi ne couvre pas la directive européenne. Il y a donc lieu de légiférer en la matière.

Selon un membre, il faut du courage pour s'attaquer au problème de l'insertion des jeunes minimexés dans la société. Les C.P.A.S. sont de plus en plus confrontés sur le terrain à des situations difficiles et ils ont peu d'armes pour les aborder.

Mais la réponse que la ministre donne à ce problème est pleine de risques. Elle présuppose que tous les C.P.A.S., tous les travailleurs sociaux vont y entrer de manière dynamique et correcte. Les C.P.A.S. devront prendre des décisions tout en étant lucides sur les réalités économiques et sociales de nos régions, sur les possibilités réelles de réinsertion des jeunes. D'après le commissaire, le texte du projet rend possible certaines déviations et bien que des amendements aient été acceptés à la Chambre des Représentants, les modifications ne vont pas assez loin.

Le texte présuppose aussi que les C.P.A.S. doivent apporter toutes les réponses. Le texte aura un effet de centralisation au niveau des actions qui seront menées sur le terrain et risque de faire fi de tous ceux qui opiniâtrément ont initié la pratique du contrat d'insertion. La ministre a parlé elle-même de l'A.T.D. Quart-Monde, qui a initié une pédagogie importante en la matière. Le secteur associatif a, quasi sans moyens financiers, été le porteur des contrats d'insertion et de formation professionnelle.

Une trop grande centralisation entre les mains des C.P.A.S. risque de mettre en péril l'existence des associations existantes.

Le commissaire rappelle les conditions du contrat d'insertion tel qu'il a été initié dans le monde associatif, qui est parvenu à des résultats assez importants en ce qui concerne la réinsertion notamment des jeunes. Une étude de la Fondation Roi Baudouin montre que ce secteur arrive à un taux de réinsertion de plus de 40 p.c.

Dat is een enorm resultaat, gelet op de toestand van zowel de psychologische als affectieve ineenstorting waarin de hulpbehoevende personen zich bevinden. Dit is bereikt dankzij de vrijwillige inzet van de mensen die voor de voortgang van de integratieprogramma's zorgen en dankzij het educatief werk dat ze verrichten totdat hun werk bij het einde van het contract bekrond wordt. Die voorwaarden zijn niet altijd aanwezig in het integratiecontract dat in de wet bedoeld wordt.

De verbintenissen die in het kader van het contract tot stand komen, zijn niet noodzakelijk evenwichtig.

In plaats van een bekroning dreigt het dan een negatief resultaat te worden en zou ook de dynamiek van het contract wel eens verloren kunnen gaan.

Terloops verwijst het lid naar de opmerkingen van de Raad van State en van de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten, die erop wijzen dat het gebruik van de term « contract » ook het bestaan van billijk verdeelde rechten en verplichtingen veronderstelt.

Ook al is dat niet duidelijk bepaald, toch streeft het integratiecontract in hoofdzaak beroepsopleiding en beroepsintegratie na. De minderbedeelden kunnen toch op een andere manier opnieuw in de maatschappij opgenomen worden. Het is enigszins dubbelzinnig om voor die bijzondere categorie alles op beroepsintegratie in te zetten en dan nog met straffen te dreigen. Staan er ook banen klaar voor personen die de opleiding hebben gevolgd, rekening houdend met de bestaande economische toestand?

Vervolgens zegt het lid dat men de maatschappelijke werkers ook op hun verantwoordelijkheid moet wijzen en op hun taak als controleur.

De maatschappelijke werkers eisen dat hun werk beter wordt erkend. Alleen is het zo dat het ontwerp niet raakt aan de dubbelzinnigheid van de opdracht die men hun geeft. Ze staan niet alleen ten dienste van de rechthebbende maar ze hebben ook nog een aantal verplichtingen als onderzoeksrechter en zelfs als strafrechter.

De vorige spreker heeft gewezen op het probleem van de Raad voor maatschappelijk welzijn ten aanzien van het rapport van de maatschappelijke werker. Volgens het lid kan de Raad gemakkelijk het tegendeel bewijzen. Voor de rechthebbende is dat al heel wat moeilijker. Het ontwerp bepaalt dat het verslag op tegenspraak opgemaakt moet worden, doch zelfs indien dat op verzoek van de rechthebbende gebeurt, kan de maatschappelijke werker nog altijd andere informatie aanbrengen die eventueel niet klopt. Voor de rechthebbende zal het moeilijk zijn te bewijzen dat die informatie niet correct is.

Het commissielid vraagt meer uitleg voor dat bewijs van het tegendeel. Met welke middelen kan men dat bewijs leveren?

Ce résultat d'insertion est énorme compte tenu de l'état de délabrement tant psychologique qu'affectif dans lequel se trouvent les personnes qui font appel au secteur. On arrive à ce résultat par le volontarisme des personnes qui suivent les programmes de réinsertion, la pédagogie mise en œuvre visant à sortir de la spirale de l'échec et enfin, la sanction positive à la fin du contrat. Ces conditions ne se trouvent pas toujours dans le contrat d'insertion prévu par le projet de loi.

Il n'est pas certain que les engagements pris dans le cadre du contrat seront équilibrés.

Au lieu d'avoir une sanction positive, on risque d'avoir une sanction négative et de perdre la dynamique du contrat.

Le commissaire renvoie en passant aux remarques formulées par le Conseil d'Etat et par l'Union des Villes et des Communes, qui attirent l'attention sur le fait que l'emploi du terme contrat suppose des droits et des devoirs équitablement répartis.

Le contrat d'insertion, même s'il n'est pas clairement défini, vise principalement à la formation et l'insertion professionnelles. Les personnes démunies peuvent être insérées d'une autre manière et il est quelque peu hypocrite de tout miser sur une insertion professionnelle pour un public qui est assez particulièrement avec des sanctions négatives à la clef. Des emplois seront-ils disponibles pour les personnes qui ont suivi une formation, compte tenu de la situation économique actuelle?

Le commissaire traite ensuite de la responsabilisation des travailleurs sociaux, et leur rôle de contrôleur.

Les travailleurs sociaux demandent une meilleure reconnaissance de leur travail. Seulement, le projet ne touche pas à l'ambiguïté du rôle que l'on fait jouer au travailleur social. Il doit être au service du bénéficiaire de l'aide sociale mais il aura aussi des devoirs de juge d'instruction et même de juge des peines.

L'orateur précédent a soulevé le problème du conseil de l'aide sociale confronté avec le rapport du travailleur social. Selon le commissaire, le conseil n'aura guère de difficultés à apporter la preuve contraire; le bénéficiaire de l'aide sociale par contre aura bien des problèmes à apporter cette preuve. Le projet prévoit que le rapport doit être établi de manière contradictoire; mais même si cela se fait à la demande du bénéficiaire, le travailleur social peut toujours amener d'autres éléments qui pourraient être incorrects. Le bénéficiaire aura difficile à réfuter ces éléments incorrects.

Le commissaire souhaite que des précisions soient fournies au sujet de cette preuve contraire. Quels sont les moyens qui peuvent être utilisés?

De Minister antwoordt dat men daarvoor een beroep kan doen op alle middelen rechtens.

Het commissielid meent dat de maatschappelijke werkers steeds meer een controlerende taak zullen uitoefenen, wat negatieve gevolgen heeft voor hun betrekkingen met de rechthebbende. Hoe kan men immers opnieuw sociaal werk doen met een persoon die een sanctie heeft opgelopen wanneer de maatschappelijke werker daarbij betrokken is geweest?

Controle moet er zijn, maar die maakt geen deel uit van de taak van de maatschappelijke werker.

Een lid brengt daartegen in dat men aan de werklozen zou kunnen vragen wat zij verkiezen: ofwel sancties oplopen die door de inspecteurs van de R.V.A. worden bepaald, ofwel sancties oplopen bepaald door de personen die hen begeleiden bij het zoeken naar werk of in hun moeilijkheden tegenover de R.V.A.

Spreeker komt vervolgens terug op de vraag van de subsidiëring van het O.C.M.W. Welke objectieve informatie heeft men gehanteerd om de subsidie te verhogen voor de betaling van het bestaansminimum? Het zou correcter geweest zijn bij de berekening het aantal rechthebbenden in aanmerking te nemen. Er is immers het probleem van de kleine Brusselse gemeenten, waar heel wat personen het bestaansminimum trekken. Men houdt geen rekening met alle gegevens en evenmin met de andere kosten ten laste van het O.C.M.W.

Overigens staat het nog niet vast dat de extra subsidie naar de nieuwe initiatieven van het O.C.M.W. gaat. Het valt te betreuren dat het ontwerp dat probleem niet oplost. Het ontwerp regelt evenmin de financiering van de verenigingssector waarop een aantal O.C.M.W.'s een beroep zullen doen om de integratie te realiseren. Die sector zal extra inspanningen moeten leveren ofschoon de arbeidsomstandigheden moeilijker zijn geworden, gezien de dwingende bepalingen van de integratiecontracten, maar op het stuk van de begeleiding komen er geen nieuwe middelen bij.

Een volgende spreker heeft eveneens kritiek op de, naar zijn mening, arbitraire wijze waarop een verhoogde Rijkstegemoetkoming in het bestaansminimum wordt toegekend.

Een ander commissielid, ofschoon zij vindt dat het ontwerp positieve maatregelen bevat, brengt niettemin kritiek uit op de regeling die wordt voorgesteld inzake het bestaansminimum en op het integratiecontract. Die kritiek kan als volgt worden samengevat:

Het gebruik van het woord « contract » is niet aangewezen in deze aangelegenheid, waaraan jammer genoeg ook een aantal repressieve aspecten verbonden zijn.

La ministre rappelle que la preuve contraire peut être fournie par toute voie de droit.

Le commissaire estime que les travailleurs sociaux joueront de plus en plus un rôle de contrôleur, ce qui aura un effet néfaste sur ses relations avec le bénéficiaire social. Comment un travail social peut-il recommencer avec une personne qui a encouru une sanction dans laquelle l'assistant social a joué un rôle?

Il est vrai qu'un contrôle est nécessaire, mais ce n'est pas au travailleur social de l'effectuer.

Un commissaire objecte que l'on pourrait demander aux travailleurs sans emploi ce qu'ils préfèrent: encourir des sanctions déterminées par des inspecteurs de l'O.N.E.M. ou avoir des sanctions qui seraient déterminées par des personnes qui les accompagnent dans leur recherche d'emploi ou dans leur situation de difficultés par rapport à l'O.N.E.M.

Le préopinant aborde encore la question de la subvention des C.P.A.S. Il demande sur quelles données objectives ont été calculé les augmentations des subventions pour le paiement du minimex; un calcul en proportion du nombre des minimexés aurait été plus correct. Il y a en effet le problème des petites communes bruxelloises qui ont une forte proportion de minimexés. On ne tient pas compte de toute la réalité; on ne tient pas compte non plus des autres charges qui incombent aux C.P.A.S.

Il n'est d'ailleurs pas certain que les suppléments de subvention iront aux nouvelles initiatives des C.P.A.S. Il est regrettable que le projet de loi ne règle pas ce problème. Le projet ne règle pas non plus le financement du secteur associatif sur lequel vont se reposer une série de C.P.A.S. pour prendre en charge l'insertion. On demandera à ce secteur des efforts supplémentaires, dans des conditions de travail plus difficiles, vu les conditions coercitives des contrats d'insertion, mais on n'apporte aucun moyen nouveau en matière d'encadrement.

L'intervenant suivant critique également la manière dont l'Etat consent une intervention majorée pour ce qui est du minimum de moyens d'existence et qu'il juge arbitraire.

Un autre commissaire, qui admet que le projet prévoit des mesures positives, n'en émet pas moins des critiques sur la réglementation proposée en ce qui concerne le minimum de moyens d'existence et sur le contrat d'intégration. Ces critiques peuvent être résumées comme suit:

L'utilisation du mot « contrat » est inadéquate dans cette matière que présente, malheureusement, une série d'aspects répressifs.

Het recht op bestaansminimum, dat een basisrecht zou moeten zijn, dreigt met dit ontwerp te worden aangetast.

Er is ook een discriminatie van een aantal groepen en meer bepaald de personen jonger dan 25 jaar.

De tegenstrijdigheid in de opdrachten van de maatschappelijk werker wordt nog versterkt.

De zogenaamde vierde wereld, die een onderdeel is van onze maatschappij, zou als zodanig moeten worden erkend. Die vierde wereld heeft recht op integratie. Solidariteit met die bevolkingsgroep betekent herverdeling van arbeid en inkomen en eveneens betere opleiding.

De financiering van het bestaansminimum zou volledig door het Rijk moeten worden gedragen.

De Minister zegt verbaasd te zijn over het negativisme en het totale gebrek aan vertrouwen van de eerste spreker. De O.C.M.W.'s, de maatschappelijke werkers en de verenigingen die op dit terrein actief zijn, willen de nieuwe kans die dit urgentieprogramma biedt, met beide handen aangrijpen.

Het programma zal het probleem van de armoede weliswaar niet oplossen maar het biedt de O.C.M.W.'s bijkomende middelen, en aan de uitgesloten, jongeren of ouderen, nieuwe mogelijkheden. In het kader van de nieuwe wetgeving op de meerderjarigheid werd vastgesteld dat het aantal jongeren onder de bestaansminimumtrekkers zonder twijfel toeneemt. Sommigen onder hen dreigen voor de rest van hun leven in die afhankelijkheidspositie te blijven steken. Men moet maatregelen durven nemen, gewoontes durven doorbreken en een alternatief durven bieden voor het vastroesten in een afhankelijkheidspositie. Dat is het doel van het integratiecontract, dat de jongeren voordelen biedt, maar dat ook bepaalde plichten voor hen meebrengt. De jongere wordt geacht beschikbaar te zijn op de arbeidsmarkt en kan maatschappelijk geïntegreerd worden in het kader van een arbeidsovereenkomst of hij kan recht hebben op bescherming in het kader van de sociale zekerheid. Het is juist dat oneigenlijk gebruik mogelijk is: daarom wordt voorzien in een aantal sancties. Nu reeds wordt er geen bestaansminimum toegekend zonder tegenprestatie: de bestaansminimumtrekker moet zich beschikbaar houden voor de arbeidsmarkt, wil hij zijn uitkering niet verliezen. Daarbij wordt geen rekening gehouden met het bedrag van het bestaansminimum dat hij het geniet, noch met de duur ervan. Het wetsontwerp gaat minder ver en er wordt een specifieke sanctie opgelegd. Zij is beperkt, zowel wat het bedrag als de duur betreft.

De privé-verenigingen worden bij het urgentieprogramma betrokken. Het programma voorziet in de oprichting, op het lokale vlak, van comités voor

Le projet en discussion risque de porter atteinte au droit au minimum de moyens d'existence, qui devrait être un droit fondamental.

Une série de catégories sociales, et, plus précisément, les personnes de moins de 25 ans, sont également victimes d'une discrimination.

Les contradictions existantes, pour ce qui est des missions de l'assistant social, sont encore renforcées.

Le «quart monde», qui constitue une partie de notre société, devrait être reconnu comme tel. Ce quart monde a droit à l'intégration. La solidarité avec cette catégorie de la population implique une redistribution du travail et des revenus et la garantie d'une meilleure formation.

Le financement du minimum de moyens d'existence devrait être assuré intégralement par l'Etat.

La ministre se dit surprise par le négativisme et le manque de confiance généralisée du premier intervenant. Les C.P.A.S., les travailleurs sociaux et les associations qui sont actives dans le domaine veulent saisir la nouvelle chance que leur offre le programme d'urgence.

Le programme ne réglera pas le problème de la pauvreté mais il offre des moyens supplémentaires aux C.P.A.S. et des possibilités nouvelles aux exclus, jeunes ou pas jeunes. Dans le cadre de la nouvelle législation sur la majorité, il a été constaté que parmi la population des minimexés, la population des jeunes s'accroît indubitablement. Un certain nombre d'entre eux risquent de s'installer dans une dépendance à vie. Il faut oser prendre des mesures, bousculer les habitudes et proposer autre chose qu'une assise dans la dépendance. C'est cela le contrat d'insertion qui offre des avantages aux jeunes, mais qui comporte aussi certaines obligations. Le jeune est censé être disponible pour le marché de l'emploi et pourra rentrer dans le cadre d'un contrat de travail ou avoir droit à la protection de la sécurité sociale. Il est vrai que des déviations sont possibles; c'est la raison pour laquelle un certain nombre de sanctions sont prévues. Déjà à l'heure actuelle, le minimex n'est pas accordé sans contrepartie: le bénéficiaire doit notamment être disponible pour le marché du travail avec comme sanction l'effacement du minimex sans considération pour le montant ni pour la durée de celui-ci. Le projet de loi va moins loin et la sanction est spécifique; elle est limitée en ce qui concerne son montant et sa durée.

Les associations privées seront prises en considération. Le programme prévoit la constitution, sur le plan local, de comités d'intégration sociale où sont

sociale integratie waarin alle organisaties die de armoede bestrijden, vertegenwoordigd zijn. Het O.C.M.W. heeft er belang bij een dergelijk comité op te richten.

Om het programma uit te voeren, kunnen de O.C.M.W.'s zich wenden tot particuliere verenigingen of openbare instellingen belast met de opleiding en de wederinschakeling van maatschappelijk achtergestelden. Die particuliere verenigingen of openbare instellingen zijn door de O.C.M.W.'s erkend of hebben met de O.C.M.W.'s een overeenkomst gesloten.

De betrokkenen hebben belang bij een beroepsopleiding, bij een voortdurende herintegratie, ongeacht de economische toestand. Wanneer ze geen arbeidsovereenkomst kunnen hebben, zullen ze in ieder geval sociale bijstand genieten.

Het is juist dat de maatschappelijke werkers in een dubbelzinnige situatie verkeren; dat is altijd al zo geweest, maar zij staan positief tegenover het voorgestelde systeem. Het draagt eveneens de goedkeuring weg van de voorzitters van de O.C.M.W.'s.

Wat de wijze van subsidiëring betreft, merkt de Minister op dat dit probleem niet het belangrijkste is in het urgentieprogramma.

Alles bij elkaar hebben gemeenten die honderden rechthebbenden tellen heel wat meer moeilijkheden dan gemeenten die er minder tellen, om de dynamiek van het programma te volgen. Veel eenvoudiger is het iemand aan te trekken om 10 minimumtrekkers op te leiden, dan om zich met 4 000 personen bezig te houden. Om die reden kunnen de instellingen voor opleiding en wederinschakeling in het beroepsleven meedoen aan de uitvoering van het spoedprogramma.

Waarom is er bij artikel 15 van het ontwerp sprake van 500 en 1 000 rechthebbenden? De Regering heeft getracht een evenredigheidsregel vast te stellen. Dat is echter onmogelijk gebleken omdat vaak zeer rijke gemeenten meer rechthebbenden tellen dan het nationale gemiddelde.

De evenredigheidsregel kan de toets van de feiten niet doorstaan.

De Minister is het ermee eens dat het bestaansminimum volledig door het Rijk zou moeten worden betaald. Dat ideaal is evenwel niet te bereiken, vandaar dat een stimulans gegeven wordt aan de O.C.M.W.'s die een dynamisch beleid voeren.

Een ander spreker verklaart tevreden te zijn dat het ontwerp werd ingediend en hoopt dat het zeer snel wordt goedgekeurd.

Tevens stelt hij met genoegen vast dat er een eenvormige procedure van beroep is gekomen.

représentés tous les partenaires qui luttent contre la pauvreté. Le C.P.A.S. aura intérêt à constituer un tel comité.

Pour mettre en œuvre le programme, les C.P.A.S. recourront utilement à des associations privées ou organismes publics chargés de la formation et de la réinsertion de personnes défavorisées. Ces associations privées ou organismes publics sont soit agréés par, soit conventionnés avec les C.P.A.S.

Quelle que soit la situation économique, les personnes visées ont intérêt à leur formation professionnelle, à la réinsertion continuelle. S'ils ne peuvent pas bénéficier d'un contrat de travail, ils bénéficieront de toute façon de la couverture sociale.

Il est vrai que les travailleurs sociaux se trouveront dans une situation ambiguë; leur situation l'a toujours été, mais ils sont favorables au système proposé par le projet; les présidents des C.P.A.S. l'approuvent également.

Quant au mode de subvention, la ministre observe que ce problème n'est pas au cœur du programme d'urgence.

Ceci dit, les communes qui connaissent des centaines de minimexés ont beaucoup plus de difficultés que les communes comptant moins de minimexés, à rentrer dans la dynamique du programme. Il est beaucoup plus simple d'engager quelqu'un pour s'occuper de la formation de 10 minimexés que de s'organiser pour rencontrer la demande de 4 000 personnes. C'est la raison pour laquelle la possibilité est offerte aux organismes de formation et de réinsertion de participer à l'application du programme d'urgence.

Pourquoi les chiffres de 500 et 1 000 bénéficiaires sont-ils mentionnés à l'article 15 du projet de loi? Le Gouvernement a essayé de trouver une modalité de proportionnalité. Cela s'est avéré impossible à réaliser étant donné qu'il y a des communes parfois très riches qui ont un nombre de minimexés au dessus de la moyenne nationale.

Le système de la proportionnalité ne réside pas à l'épreuve des faits.

La ministre admet que le minimum de moyens d'existence devrait être entièrement pris en charge par l'Etat. Toutefois, cet idéal ne pouvant être atteint, il convient d'encourager les C.P.A.S. qui mènent une politique dynamique en la matière.

Un autre intervenant se réjouit du dépôt de ce projet de loi; il espère qu'il sera voté très rapidement.

Il se réjouit aussi du fait qu'une procédure unifiée en matière de recours soit établie.

Spreker wenst meer informatie over het feit dat het integratiecontract op tegenspraak wordt gemaakt in de juridische betekenis van het woord. Voorts wil hij ook dat de Minister de draagwijdte van de voorstellen van sancties vanwege de maatschappelijke werker toelicht.

Volgens het ontwerp volgt er een sanctie wanneer de rechthebbende het contract niet tekent. Kan er beroep worden aangetekend tegen een sanctie die op dat ogenblik wordt genomen en bijgevolg niet alleen voortkomt uit de niet-naleving van het contract?

Behandelen de arbeidsrechtbanken de beroepen volgens een bijzondere procedure? Worden die beroepen op rol geboekt zonder een verplichte termijn voor spoedbehandeling, enz.? Bestaat er een dwingende procedure inzake termijnen?

Tot slot merkt het lid op dat er reeds overeenkomsten bestaan tussen instellingen voor wederinschakeling in het beroepsleven en de O.C.M.W.'s. In tegenstelling tot wat een van de vorige sprekers heeft beweerd, is het verenigingsleven tevreden dat het in dit kader overeenkomsten kan sluiten en over enkele extra middelen kan beschikken.

Volgens de Minister staat er altijd beroep open, zowel voor het weigeren van een handtekening, als voor de evaluatie van het contract en de voorgestelde straffen. Bij de arbeidsrechtbank verloopt de procedure voor deze zaken op dezelfde manier als voor de andere zaken. Aangezien die rechtbanken niet met dezelfde achterstand kampen als de andere rechtbanken, verloopt de procedure van het kort geding ook heel wat vlotter.

Een lid merkt op dat dit ontwerp de mogelijkheid biedt om aan de daklozen en de kansarmen een betere woning te verschaffen; om die reden wordt de nieuwe gemeentewet gewijzigd. Aan de Koning wordt de bevoegdheid verleend om de nadere regelen van de opeising van woningen vast te stellen.

In Vlaanderen kan het aantal leegstaande woningen geraamd worden op 3 pct. van het totaal aantal woningen. De realiteit is evenwel zo dat die leegstand in sommige steden 10 pct. bedraagt en in sommige wijken zelfs 25 pct.

Daar waar er concentraties van leegstand zijn, constateert men ook de grootste verkrotting. Het is derhalve wenselijk dat wanneer de nadere regels van opeising worden bepaald, die concentraties van vervallen wijken niet worden aanvaard voor het onderbrengen van de daklozen en kansarmen. Mocht dit wel gebeuren, dan zal het moeilijk zijn die personen te integreren in de maatschappij.

In het uitvoeringsbesluit dient dus te worden bepaald dat de woningen aan minimumeisen inzake kwaliteit en comfort moeten beantwoorden.

L'intervenant souhaite des précisions quant au caractère contradictoire — au sens juridique du terme — du contrat d'insertion. D'autre part, il souhaite que la ministre explique la portée des « propositions de sanctions » de la part du travailleur social.

Selon le projet de loi, la sanction peut être prise en fonction de la non-signature d'un contrat. Un recours est-il possible contre une sanction prise à ce moment et par conséquent pas simplement en fonction du non-respect du contrat?

La procédure en ce qui concerne le traitement des recours devant les tribunaux du travail sera-t-elle une procédure spéciale? Ces recours seront-ils inscrit dans le rôle sans obligation de délai de traitement rapide, etc.? Y aura-t-il une procédure contraignante en termes de délais?

Le commissaire observe enfin que des conventions existent déjà entre des entreprises d'apprentissage professionnel et des C.P.A.S. Le monde associatif, contrairement à ce qu'a laissé entendre un autre intervenant, se réjouit d'une part, de pouvoir passer des conventions et d'autre part, peut-être, de pouvoir disposer dans le cadre des contractualisations de quelques moyens supplémentaires.

La ministre répond que le recours est toujours possible, soit pour ce qui concerne le refus de signature, soit pour l'évaluation du contrat et les sanctions proposées. La procédure devant les tribunaux du travail est identique à celle des autres affaires. Comme ces tribunaux ne connaissent pas les mêmes difficultés que les autres tribunaux en matière d'arriéré, la procédure en référé est beaucoup plus aisée.

Un membre note que ce projet permet d'offrir de meilleurs logements aux sans-abri et aux défavorisés. C'est la raison pour laquelle l'on modifie la nouvelle loi communale. Le pouvoir est attribué au Roi de fixer les modalités de réquisition des habitations.

En Flandre, le besoin d'immeubles vides peut être estimé à 3 p.c. du nombre total d'habitations. Toutefois, dans certaines villes, 10 p.c. des immeubles sont vides et, dans certains quartiers, jusqu'à 25 p.c. du nombre total d'habitations.

Là où il y a des concentrations d'immeubles vides, l'on trouve également le plus de taudis. Il serait dès lors souhaitable que l'on fasse abstraction de ces concentrations d'immeubles délabrés lorsque l'on fixera les modalités de réquisition d'immeubles en vue du logement des sans-abri et des défavorisés. Sinon, l'intégration sociale de ces personnes deviendrait très difficile.

Il convient donc de préciser, dans l'arrêté d'exécution, que les logements doivent satisfaire à des exigences minimales en matière de qualité et de confort.

Een laatste spreker constateert dat het ontwerp voorziet in een urgentieprogramma voor een bijkomende begeleiding van jongeren tussen 18 en 25 jaar.

De wetgever heeft de meerderjarigheid bepaald op 18 jaar, hopende dat zulks ook tot voldoende zelfredzaamheid zou leiden. Het blijkt evenwel dat een belangrijke groep jongeren die zelfredzaamheid niet heeft op de leeftijd van 18 jaar en anderzijds niet wordt opgevangen door begeleidingsstructuren.

Vandaar dat een globale aanpak van deze problematiek noodzakelijk is. Men dient ook aandacht te hebben voor de preventie. De bestaande opvoedingsstructuren — het gezin, de school — zouden kunnen worden geëvalueerd; m.a.w. men zou kunnen nagaan waar gefaald wordt. Men zou moeten onderzoeken of er in die structuren voldoende aandacht wordt geschonken aan de waarden die de jongeren moeten leiden tot zelfredzaamheid.

Maatschappelijke integratie is alleen mogelijk wanneer de wil tot integratie bestaat. Het ontwerp voorziet in een redelijk evenwicht tussen het tot uiting komen van die wil en de bijkomende hulp die geboden wordt om te slagen in de integratie.

Spreker merkt voorts op dat men niet mag vervallen in een situatie waarin de enkeling die hulp behoeft, zich rechtstreeks tot de gemeenschap moet richten en waarbij het maatschappelijk weefsel over het hoofd wordt gezien.

Spreker wijst er ook op dat de maatschappelijke werkers voor een grote uitdaging staan, zij moeten de rol van de ouders aannemen, zij moeten begeleiden en straffen. Dat zal bijscholing noodzakelijk maken.

Tenslotte wijst hij erop dat het noodzakelijk zal zijn de nieuwe regeling permanent te evalueren, mede om na te gaan of er geen oneigenlijk gebruik van gemaakt wordt.

De Minister merkt op dat er overleg wordt gepleegd met de Gemeenschappen over de redenen waarom jongeren bestaansonzeker worden. Dit probleem overstijgt echter het urgentieprogramma. Dit programma beoogt de toestand op korte termijn te verbeteren maar dat belet niet dat overleg wordt gepleegd en een grondig onderzoek wordt gewijd aan het probleem. De wil tot integratie is belangrijk; in geval van weigering is er een straf.

Er is in het urgentieprogramma zoveel mogelijk rekening gehouden met de maatschappij.

Het programma zou voortdurend geëvalueerd moeten worden; deze evaluatie begint meteen na de tenuitvoerlegging van de wet.

Un dernier intervenant constate que le projet à l'examen prévoit un programme d'urgence pour un encadrement supplémentaire des jeunes âgés de 18 à 25 ans.

Le législateur a fixé l'âge de la majorité à 18 ans, dans l'espoir que les jeunes acquièrent une capacité d'autonomie suffisante. Il s'avère toutefois que bien des jeunes de 18 ans n'ont pas cette capacité. Or, aucune structure d'encadrement n'est prévue pour eux.

C'est pourquoi il faut considérer le problème dans sa globalité. Il faut également s'occuper davantage de prévention. Les structures éducatives existantes, à savoir la famille et l'école, devraient pouvoir être soumises à une évaluation, pour que l'on puisse mettre le doigt sur ce qui ne va pas. Il conviendrait de vérifier si, au sein de ces structures, l'on attache suffisamment d'importance aux valeurs qui doivent permettre aux jeunes d'acquérir un degré suffisant d'autonomie.

L'intégration sociale n'est possible que s'il y a une volonté d'intégration. Le projet est raisonnablement équilibré pour ce qui est de la nécessité de manifester cette volonté, d'une part, et l'octroi de l'aide supplémentaire en vue de la réussite de l'intégration, d'autre part.

L'orateur souligne encore qu'il ne faut pas tomber dans une situation dans laquelle la personne isolée qui a besoin d'aide doit s'adresser directement à la collectivité et dans laquelle l'on ne tient pas compte du tissu social existant.

L'intervenant souligne également que les travailleurs sociaux devront faire face à un énorme défi, dans la mesure où ils devront à la fois encadrer, sanctionner et assumer le rôle des parents. Une formation continue devra être organisée à leur intention.

Il souligne, enfin, que l'on devra évaluer le nouveau système en permanence, notamment pour vérifier s'il ne fait pas l'objet d'abus.

La ministre fait remarquer que des concertations ont lieu avec les Communautés au sujet des causes de la précarisation des jeunes. Toutefois, ce problème dépasse le cadre du programme d'urgence. Ce programme vise à l'amélioration de la situation à bref délai, mais cela n'empêche pas une concertation et un examen approfondi du problème. La volonté d'intégration est importante; en cas de refus, il y a sanction.

La société civile a été prise en compte, dans toute la mesure du possible, dans le cadre du programme d'urgence.

Le programme mérite d'être évalué constamment; cette évaluation commence directement après la mise en œuvre de la loi.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

De Minister legt uit dat de bepalingen van dit artikel moeten beletten dat middelen die voor het urgentieprogramma zijn uitgetrokken, aangewend worden voor andere doelstellingen dan die welke in het programma beoogd worden. Om die reden moet in het kader van het verplichte overleg tussen de gemeenten en het O.C.M.W. niet alleen onderhandeld worden over de problemen in verband met de verhoging maar ook over die van een eventuele verlaging.

Het artikel wordt aangenomen met 13 stemmen, bij 1 onthouding.

Artikel 2

Dit artikel is in de Kamer van Volksvertegenwoordigers bij amendement ingevoegd. De tekst wenst een oplossing te bieden voor de moeilijkheden van sommige O.C.M.W.'s, met name in de grote stadsgebieden, die veel instellingen onder hun bevoegdheid hebben. De raad voor maatschappelijk welzijn kan in zijn huishoudelijk reglement bepalen dat voor sommige comités niet alleen effectieve leden maar ook plaatsvervangers worden aangewezen die mogen optreden wanneer een effectief lid afwezig is.

Een commissielid veronderstelt dat de akte van voordracht bedoeld in dit artikel de akte is die aan de gemeenteraad wordt voorgelegd ter benoeming van de O.C.M.W.-leden.

De Minister antwoordt bevestigend. Alleen de leden die in de gemeenteraad zijn verkozen, kunnen als plaatsvervanger optreden op voorwaarde dat hun naam op dezelfde lijst voorkomt als de kandidaten die aan de burgemeester worden voorgedragen.

Een commissielid merkt nog op dat de personen die in dit artikel bedoeld zijn, effectief lid van de raad voor maatschappelijk welzijn moeten zijn en geen plaatsvervanger.

Het artikel wordt aangenomen met 13 stemmen, bij 1 onthouding.

Artikel 3

Dit artikel verplicht de voorzitter van het O.C.M.W. in dringende gevallen hulp te verlenen aan daklozen.

Een commissielid vraagt of de bepaling «... binnen de grenzen vastgesteld door het huishoudelijk reglement...» de verplichting die opgelegd werd aan de O.C.M.W.-voorzitter, niet uitholt.

III. DISCUSSION DES ARTICLES

Article 1er

La ministre explique que cet article prévoit des garde-fous afin d'empêcher que des moyens prévus dans le cadre du programme d'urgence ne puissent être utilisés pour d'autres objectifs que ceux prévus par le programme. C'est la raison pour laquelle, dans le cadre de la concertation obligatoire entre la commune et le C.P.A.S., non seulement la problématique de l'augmentation mais également celle de l'éventuelle diminution devra être négociée.

L'article est adopté par 13 voix et 1 abstention.

Article 2

Cet article résulte d'un amendement introduit à la Chambre des représentants. Le texte vise à apporter une solution aux difficultés rencontrées par certains C.P.A.S., notamment ceux des grands centres urbains, qui s'occupent d'un grand nombre d'institutions. Le règlement d'ordre intérieur du Conseil de l'aide sociale peut prévoir que pour certains comités il y aura non seulement des membres effectifs mais aussi des membres suppléants qui peuvent intervenir en cas d'absence d'un membre effectif.

Un commissaire suppose que l'acte de présentation dont il est question à cet article est l'acte présenté au conseil communal désignant les membres du C.P.A.S.

La ministre répond par l'affirmative. Uniquement les membres élus au conseil communal peuvent suppléer à la condition qu'ils aient été présentés sur la même liste au moment de la présentation des candidats au bourgmestre.

Un commissaire fait encore observer que les personnes visées par cet article doivent être des membres effectifs du conseil de l'aide sociale et non pas les suppléants de ces derniers.

L'article est adopté par 13 voix et 1 abstention.

Article 3

Cet article oblige le président du C.P.A.S. d'intervenir en faveur des sans-abri dans des cas d'urgence.

Un commissaire se demande si la disposition «...dans les limites fixées par le règlement...» ne risque pas de vider de son sens l'obligation imposée au président du C.P.A.S.

De Minister merkt op dat het huishoudelijk reglement rekening moet houden met wat in het urgentieprogramma bepaald wordt. Het reglement moet het recht dat door artikel 3 geopend wordt, regelen. Het mag er niet van afwijken.

Op het ogenblik kan de O.C.M.W.-voorzitter hulp verlenen; voortaan moet hij hulp verlenen.

Het artikel wordt aangenomen met 13 stemmen tegen 1 stem.

Artikel 4

De Minister verduidelijkt dat dit artikel het statuut van de maatschappelijke werker herwaargeeft. Zijn taak in het O.C.M.W. zal belangrijker worden aangezien hij de volledige problematiek rond de integratiecontracten in goede banen moet leiden. Zijn onderzoek zal, wat de objectieve gegevens betreft, gelden tot bewijs van het tegendeel. Op het ogenblik kunnen die onderzoeken zowel door de raden voor maatschappelijk welzijn als door de rechtbanken gemakkelijk worden omzeild.

Het artikel wordt zonder bespreking aangenomen met 11 stemmen, bij 3 onthoudingen.

Artikel 5

Dit artikel regelt bepaalde bevoegdheidsproblemen inzake maatschappelijke dienstverlening in de brede zin van het woord. Wat de daklozen betreft, zijn de bevoegdheden van het O.C.M.W. duidelijk afgebakend.

Een lid ziet niet in hoe een dakloze een « hoofdverblijfplaats » kan hebben in de zin van dit artikel. Hij heeft er evenwel begrip voor dat men die theoretische mogelijkheid in de tekst heeft willen neerleggen, goed wetende dat de tweede eventualiteit, nl. « de gemeente waar de dakloze zijn voornemen te kennen geeft om er te verblijven » veeleer de regel zal zijn. De formulering van artikel 3, waarin sprake is van de « gemeente waarin de dakloze zich bevindt » is daarentegen wel logisch.

De Minister merkt op dat die hoofdverblijfplaats zou kunnen zijn de laatste verblijfplaats van de dakloze vóór zijn opname in een instelling.

Volgens een ander lid is een nadere precisering van « hoofdverblijfplaats » aangewezen. Men zou kunnen bepalen dat het de plaats is waar de dakloze het laatst was ingeschreven in de bevolkingsregisters.

De onduidelijkheid die er nu is, heeft tot gevolg dat de O.C.M.W.'s de verantwoordelijkheid naar mekaar doorschuiven.

La ministre fait observer que le règlement d'ordre intérieur doit respecter le prescrit du programme d'urgence; le règlement doit aménager le droit qui est ouvert par l'article 3; il ne peut pas y déroger.

Actuellement, le président du C.P.A.S. peut intervenir; dorénavant, il devra intervenir.

L'article est adopté par 13 voix contre 1.

Article 4

La ministre précise que cet article concerne la revalorisation du statut des travailleurs sociaux. Leur action au sein du C.P.A.S. sera plus importante étant donné qu'ils devront mener à bien toute la problématique des contrats d'intégration sociale. Leur enquête, pour ce qui est des données objectives, fera foi jusqu'à preuve du contraire. Actuellement, les enquêtes, tant en ce qui concerne les conseils d'aide sociale que les tribunaux, peuvent être écartées facilement.

L'article est adopté sans discussion par 11 voix et 3 abstentions.

Article 5

Cet article règle certains problèmes de compétence que l'on connaît en matière d'aide sociale au sens large du terme. Pour ce qui concerne les personnes sans abri, les compétences des C.P.A.S. sont clairement délimitées.

Un commissaire ne voit pas comment un sans-abri peut avoir une « résidence principale » au sens de cet article. Il comprend, certes, que l'on ait tenu à inscrire cette possibilité théorique dans le texte, même en sachant que c'est la seconde hypothèse, à savoir celle que résumant les mots « la commune où le sans-abri manifeste son intention de résider » qui se réalisera en règle assez générale. Il estime, par contre, que la formulation de l'article 3, où il est question de la commune où le sans-abri « se trouve » est logique, quant à elle.

La ministre fait observer que l'on pourrait considérer que la résidence principale est la dernière résidence du sans-abri avant son admission dans un établissement.

Selon un autre membre, il convient de préciser la notion de « résidence principale ». L'on pourrait disposer que c'est le lieu où le sans-abri a été inscrit en dernier lieu dans les registres de la population.

En raison de l'imprécision actuelle, les C.P.A.S. se rejettent mutuellement la responsabilité.

Nog een ander lid spreekt in dezelfde zin. De O.C.M.W.'s zouden, zeker voor deze groep mensen, geneigd kunnen zijn hun verantwoordelijkheid niet op te nemen. Bovendien gaat het om personen die vrij machteloos staan.

De Minister merkt op dat men de bestaande discussies onder de O.C.M.W.'s die aan hun verplichtingen willen ontkomen, wil voorkomen. Om die reden spreekt het ontwerp van laatste hoofdverblijfplaats, wat als term vrij ruim en toch precies genoeg is. Is er geen hoofdverblijfplaats dan is het O.C.M.W. van de gemeente bevoegd waar de rechthebbende wil verblijven. Stelt men een nog preciezere tekst op, dan dreigt men opnieuw te vervallen in de bestaande discussies. Het begrip « hoofdverblijfplaats » verwijst naar de inschrijving in het bevolkingsregister.

Een van de voorgaande sprekers merkt op dat de praktijk uitwijst dat niet altijd duidelijk kan worden bepaald waar de verblijfplaats van de betrokkene is. De laatste plaats van domiciliëring kan niet betwist worden. Een dakloze heeft ergens een inschrijving in de bevolkingsregisters gehad. Overigens, de wetgeving inzake het bestaansminimum bepaalt dat de uitkering ten laste komt van de gemeente waar de betrokkene zijn woonplaats heeft.

Een volgende spreker beweert dat men de zaken ingewikkeld zou maken door alleen de woonplaats als criterium te kiezen. Sommige gemeenten doen het onmogelijke om een aantal personen toch maar niet te moeten inschrijven ten einde geen bestaansminimum te moeten uitbetalen. De ontworpen formulering biedt de mogelijkheid een oplossing te vinden.

Een andere spreker is dezelfde mening toegedaan. Hij wenst nog verder te gaan en de laatste zinsnede van dit artikel te vervangen door de woorden « waar de dakloze zich bevindt ». Kleine gemeenten pogen te voorkomen dat gerechtigden op een bestaansminimum bij hen komen wonen: in sommige gevallen wordt pressie uitgeoefend op die personen (de huurwaarborg, de verhuiskosten worden betaald...).

Een lid merkt op dat een recent koninklijk besluit, genomen op initiatief van de Minister van Binnenlandse Zaken, een systematische controle oplegt van de illegalen die zich in de gemeenten bevinden. Dat koninklijk besluit maakt het ook mogelijk vast te stellen wat onder een verblijfplaats dient te worden verstaan. Er moet worden vermeden dat er strijdigheid ontstaat tussen dit koninklijk besluit en het aanhangige ontwerp.

De Minister onderstreept dat de bepalingen van artikel 5 verder gaan dan de huidige wetgeving. Het zal voor daklozen gemakkelijker worden om een centrum te vinden dat hulp wil verlenen; het is voldoende

Un autre membre abonde dans le même sens. Les C.P.A.S. pourraient être enclins à ne pas assumer leurs responsabilités vis-à-vis de cette catégorie de personnes et surtout vis-à-vis de celle-ci. Il faut tenir compte, en outre, du fait que ces personnes sont assez impuissantes à se défendre.

La ministre observe que l'on a voulu éviter les disputes actuelles entre les C.P.A.S. qui veulent échapper à leurs obligations. C'est la raison pour laquelle on parle de dernière résidence principale, un terme relativement large mais néanmoins précis. A défaut de résidence principale, le C.P.A.S. de la commune où il manifeste son intention de résider est compétente. En précisant davantage, on risque de recommencer les disputes actuelles. « Résidence principale » fait allusion à l'inscription au registre de la population.

L'un des précédents intervenants fait observer qu'il est apparu, à l'expérience, que l'on ne peut pas toujours déterminer clairement quelle est la résidence de l'intéressé. Le dernier lieu de domiciliation ne peut faire l'objet d'aucune contestation. Un sans-abri doit bien avoir été inscrit dans l'un ou l'autre registre de la population. Du reste, la législation relative au minimum de moyens d'existence dispose que l'allocation est à charge de la commune où l'intéressé est domicilié.

Selon un intervenant suivant, on complique les choses en fixant une domiciliation. Certaines communes font l'impossible pour ne pas devoir inscrire des personnes afin d'échapper au paiement du minimex. La formule proposée par le projet de loi permet de trouver une solution.

Encore un autre intervenant est du même avis. Il souhaite même aller plus loin et remplacer le dernier membre de phrase de cet article par les mots « où il se trouve ». Des petites communes essaient d'éviter que des minimexés s'installent chez elles: dans certains cas des personnes peuvent être soumises à des pressions (on paie la caution locative, les frais de déménagement...).

Un sénateur fait observer qu'un arrêté royal récent, pris à l'initiative du ministre de l'Intérieur, impose une vérification systématique des clandestins qui se trouvent dans les communes. Cet arrêté royal permet aussi de déterminer ce qu'est une résidence. Il importe d'éviter une contradiction entre cet arrêté royal et le projet en discussion.

La ministre souligne que les dispositions de l'article 5 vont plus loin que la législation actuelle. Il sera plus facile pour un sans abri de trouver un centre secourant; il suffit qu'il manifeste son intention pour

dat hij zijn voornemen te kennen geeft, opdat het centrum verplicht is dienstverlening te verstrekken. Men poogt te vermijden dat sommige O.C.M.W.'s in de verleiding komen geen dienstverlening te verstrekken.

De Minister voegt eraan toe dat ofwel er een inschrijving is in het bevolkingsregister, in welk geval er geen probleem is, ofwel de dakloze zijn voornemen te kennen geeft een verblijfplaats te willen.

Een van de vorige sprekers meent dat de laatste opmerking van de Minister wel volkomen duidelijk is, maar dat het niet zo in artikel 5 staat.

Het artikel wordt aangenomen met 13 stemmen, bij 1 onthouding.

Artikel 6

Artikel 6, 1°

De Minister licht toe dat het 1° van dit artikel moet worden gezien in samenhang met artikel 4 dat de eedaflegging door de maatschappelijk werker regelt. Voortaan zullen de objectieve gegevens van zijn onderzoek gelden tot bewijs van het tegendeel.

Een lid verwijst naar het amendement ingediend door de heer Grimberghs bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers (zie gedr. St. Kamer 630/2 — 91/92 blz. 10) dat de term «opgesteld (établi)» in het ontwerp heeft gebracht. In dit amendement werd de vrouwelijke vorm «établie» gebruikt en dat sloeg dus op «enquête sociale». Is het mogelijk dat een sociaal onderzoek wordt uitgevoerd door een niet beëdigd maatschappelijk werker en zijn verslag wordt opgesteld door een beëdigd maatschappelijk werker?

De Minister antwoordt dat de objectieve gegevens vastgesteld door de maatschappelijk werker zullen gelden tot bewijs van het tegendeel.

Volgens een lid kan er geen misverstand zijn. Het verslag wordt «opgesteld» en niet het sociaal onderzoek. Voorts gaat het hier om het leveren van een bewijs; het is de weerslag van een onderzoek in een verslag die als bewijs geldt en niet het onderzoek zelf.

De Minister is het hiermee eens. Het geschreven stuk vormt het bewijs; het woord «établi» in de Franse tekst kan dus niet anders dan mannelijk zijn.

Bij amendement wordt voorgesteld:

« Aan het slot van het 1° van dit artikel toe te voegen wat volgt :

« De Koning bepaalt de inhoud van het verslag van het sociaal onderzoek. »

que le centre soit obligé d'intervenir. On se munit contre les vellétés de certains C.P.A.S. de ne pas intervenir.

La ministre y ajoute qu'il y a soit une inscription dans le registre de la population, auquel cas il n'y a pas de problème, soit la manifestation par le sans abri de son intention de résider.

Un des orateurs précédents fait remarquer que la dernière observation du ministre est parfaitement claire, mais le texte de l'article 5 ne dit pas exactement cela.

L'article est adopté par 13 voix et 1 abstention.

Article 6

Article 6, 1°

La ministre explique que le 1° de cet article doit être lu en relation avec l'article 4 qui règle la prestation de serment par le travailleur social. Dorénavant les données objectives de son enquête feront foi jusqu'à preuve du contraire.

Un commissaire se réfère à l'amendement proposé par M. Grimberghs à la Chambre des Représentants (voir Doc. 630/2 — 91/92, p. 10) qui a introduit le terme «établi». Cet amendement était au féminin et le mot «établie» se rapportait donc à «l'enquête sociale». Est-il possible qu'une enquête sociale soit réalisée par un travailleur social non assermenté dont le rapport serait établi par un travailleur social assermenté?

La Ministre répond que les données objectives constatées par un travailleur social assermenté font foi jusqu'à preuve du contraire.

Selon un membre, il ne peut pas y avoir de malentendu. C'est bien du rapport que l'on dit qu'il est «établi» et non pas de l'enquête sociale. Par ailleurs, il s'agit ici de rapporter une preuve; c'est le rapport de l'enquête qui fait foi et non pas l'enquête elle-même.

Le ministre partage ce point de vue. C'est le document écrit qui fait foi; le genre du mot «établi», qui figure dans le texte français, ne peut donc être que masculin.

L'amendement suivant est déposé.

« Ajouter in fine du 1° de cet article la disposition suivante :

« Le Roi fixe le contenu du rapport de l'enquête sociale. »

Verantwoording

Tijdens de parlementaire voorbereiding hebben verscheidene leden erop gewezen hoe moeilijk het voor de maatschappelijke werkers zal zijn om dat verslag op te stellen.

Aangezien het onderzoek bedoeld in artikel 5, § 1, van de wet van 7 augustus 1974 alleen over de inkomsten handelt en niet over de « feitelijke vaststellingen », een begrip dat de nieuwe bepalingen invoeren, dient er dus een algemeen minimum kader te komen als waarborg voor een gelijke behandeling van elk dossier.

De Minister merkt op dat het sociaal onderzoek voor elk geval verschillend zal zijn. Het ontwerp wil niet raken aan de bestaande werkwijze. Het 1° handelt over objectieve vaststellingen en niet over interpretaties en besluiten die de maatschappelijke werker uit die informatie zou kunnen halen.

De informatie blijft gelden tot het tegendeel is bewezen. Op verzoek van de rechthebbende kan ze worden aangevuld. Blijken er toch problemen te rijzen, dan kan een circulaire minimum informatie opleggen.

De indiener van het amendement wijst erop dat eenzelfde O.C.M.W. de rechthebbenden soms op een verschillende manier behandelt. Het is dus aangewezen een minimum kader vast te stellen zodat voor iedereen over geheel het land dezelfde minimum vereisten gelden. Ook de maatschappelijke werkers zelf vragen trouwens om meer duidelijkheid.

Volgens de Minister moet men er ook rekening mee houden dat ofwel de raad voor maatschappelijk welzijn, ofwel de arbeidsrechtbank ofwel de betrokkene zelf kunnen vragen het verslag aan te vullen.

Het lid neemt aan dat de Minister de toepassing van deze wet en derhalve ook van deze bepaling, op de voet zal volgen. Indien zou blijken dat er zich problemen voordoen, kan de Minister bij ministerieel rondschrijven en, zo nodig, bij koninklijk besluit nadere regels stellen.

Het amendement wordt teruggenomen.

Artikel 6, 2°

De Minister wijst erop dat men deze bepaling moet zien in samenhang met artikel 13 (contract voor sociale integratie).

Ingeval een rechthebbende zijn voorgesteld of opgelegd contract voor sociale integratie niet naleeft, kan de maatschappelijk werker sancties voorstellen. Het contract biedt nieuwe kansen op integratie, doch het brengt ook verplichtingen mee voor de rechthebbenden. Volgens artikel 6 van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansmini-

Justification

Plusieurs voix se sont exprimées, dans les travaux préparatoires, pour souligner les difficultés devant lesquelles se trouveraient les travailleurs sociaux pour la rédaction de ce rapport.

Les modalités de l'enquête prévue à l'article 5, § 1er, de la loi du 7 août 1974 ne portant que sur les ressources, ne couvrent pas l'ensemble des « constatations de faits » prévues dans les nouvelles dispositions. Il importe donc de fixer un cadre général minimum qui garantira un traitement équivalent de chaque dossier.

La Ministre fait remarquer que l'enquête sociale sera différente d'un cas à l'autre. Le projet ne change pas la pratique actuelle. La disposition du 1° se rapporte aux données objectives constatées et non pas aux interprétations ou conclusions que pourrait tirer de ces données le travailleur social.

Les données précitées font foi jusqu'à preuve du contraire; elles peuvent être complétées à la demande du bénéficiaire. S'il s'avère que des problèmes se posent, des données minimales peuvent être imposées par voie de circulaire.

L'auteur de l'amendement observe que le traitement des bénéficiaires peut différer à l'intérieur d'un même C.P.A.S. Il est donc indiqué de fixer un cadre minimum de sorte que, pour l'ensemble du pays, les gens soient traités à partir d'une base minimale identique. Les travailleurs sociaux sont d'ailleurs eux-mêmes demandeurs d'une plus grande clarté.

Selon la Ministre, il faut aussi prendre en considération que soit le Conseil de l'aide sociale, soit le tribunal du travail, soit le bénéficiaire peuvent demander de compléter le rapport.

L'intervenant suppose que la ministre contrôlera l'application de la loi en projet et, dès lors, de la présente disposition. Si des problèmes devaient surgir, la ministre pourrait fixer des règles plus précises par la voie d'une circulaire ministérielle et, si nécessaire, par la voie d'un arrêté royal.

L'amendement est retiré.

Article 6, 2°

La ministre précise que cette disposition doit être analysée au regard de l'article 13 (contrat d'insertion sociale).

Dans le cas du non-respect du contrat d'insertion sociale proposé ou imposé à un bénéficiaire, des sanctions peuvent être proposées par le travailleur social. Le contrat donne une nouvelle chance de réinsertion, mais implique aussi des obligations de la part du bénéficiaire. A l'heure actuelle, l'article 6 de la loi du 7 août 1974 sur le minimex prévoit que l'aide finan-

mum kan financiële hulpverlening niet zonder meer worden toegekend. De sanctie die deze wet invoert, is niet begrensd naar het bedrag of in de tijd. Artikel 6, 2°, beperkt het toepassingsgebied van de geldende bepalingen: zodra er een contract bestaat, voldoet men aan de voorwaarden van artikel 6 van de wet van 7 augustus 1974, doch indien dit contract niet wordt nageleefd, kan een beperkte sanctie worden opgelegd.

Een commissielid stelt bij amendement voor:

« Aan hetzelfde artikel een 3° toe te voegen luidende:

« 3° § 7 wordt vervangen als volgt:

« § 7. Wanneer iemand het bewijs moet leveren van een arbeidsperiode om volledig aanspraak te kunnen maken op bepaalde sociale uitkeringen of om een met het O.C.M.W. gesloten individueel contract voor sociale integratie na te leven, neemt het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn alle maatregelen om hem een betrekking te bezorgen. In voorkomend geval verschaft het deze vorm van dienstverlening door zelf voor de bedoelde periode als werkgever op te treden. »

Verantwoording

Aangezien het doel van het individuele contract voor sociale integratie het opnieuw deelnemen aan het arbeidsproces is en gelet op het tekort aan openstaande betrekkingen, vooral voor mensen met een lage opleiding, is het van belang, opdat het contract als billijk wordt aangemerkt, dat de O.C.M.W.'s de verantwoordelijkheid op zich nemen voor het zoeken naar en/of het aanbieden van een baan. Dat is het doel van de bij dit amendement aan artikel 60, § 7, toegevoegde zinsnede.

De Minister geeft toe dat het niet mogelijk zal zijn voor alle bestaansminimumtrekkers een baan te vinden. Het programma wil vermijden dat de O.C.M.W.'s alleen maatschappelijke bijstand verlenen. De O.C.M.W.'s moeten pogen de bestaansminimumtrekkers uit hun afhankelijkheid te halen door ze een opleiding te verstrekken, ze een tijdelijke of voltijdse baan te bezorgen waardoor zij kunnen herintreden, opnieuw in een werksfeer terechtkomen, zich rekenschap geven van wat een samenleving met rechten en plichten voor elke burger betekent en beseffen dat afhankelijkheid niet het hoogste goed is.

De O.C.M.W.'s zullen niet verplicht zijn een baan te vinden maar wel de geschetste dynamiek op gang te brengen.

De Minister haalt als voorbeeld aan de « Ferme Bocasse » te Charleroi. De bestuurders van deze boerderij nemen regelmatig contact op met de particuliere sector wanneer het met de bestaansminimumtrekkers gesloten contract afloopt, d.w.z. wanneer zij gerechtigd zijn op sociale zekerheid. Veeleer dan ze in

cière ne peut pas être octroyée à n'importe quelle condition. La sanction prévue par cette loi est illimitée dans son montant et dans le temps. L'article 6, 2°, restreint le champ d'application des dispositions actuelles: à partir du moment où il y a un contrat on rentre dans les conditions fixées par l'article 6 de la loi précitée, mais si le contrat n'est pas respecté, une sanction limitée peut être prise.

Un commissaire propose par voie d'amendement:

« Ajouter à cet article un 3°, rédigé comme suit:

« 3° Le § 7 est remplacé par le texte suivant:

« § 7. Lorsqu'une personne doit justifier d'une période de travail pour obtenir le bénéfice complet de certaines allocations sociales ou pour respecter un contrat individuel d'insertion conclu avec le centre, le centre public d'aide sociale prend toutes dispositions de nature à lui procurer un emploi. Le cas échéant, il fournit cette forme d'aide sociale en agissant lui-même comme employeur pour la période visée. »

Justification

Le contrat individuel d'insertion ayant comme objectif principal la réinsertion professionnelle et compte tenu de l'insuffisance des postes d'emploi disponibles, surtout pour des personnes peu qualifiées, il importe, pour que le contrat soit équitable, que les C.P.A.S. prennent leur part de responsabilités dans la recherche et/ou l'offre d'emploi. La phrase ajoutée à l'article 60, § 7, par cet amendement poursuit cet objectif.

La ministre admet qu'il ne sera pas possible de trouver un emploi pour tous les bénéficiaires du minimex. Le programme veut éviter que les C.P.A.S. se contentent d'accorder l'aide sociale. Les C.P.A.S. devront tenter de sortir les bénéficiaires du minimex de la dépendance en donnant une formation, une mise au travail occasionnel ou une mise au travail à temps plein qui permettent à ces bénéficiaires de se réinsérer, de se retrouver dans une ambiance de travail, de se rendre compte de ce que représente une société avec des droits et des obligations de la part de chaque citoyen et non pas d'être au mieux dans la dépendance.

Les C.P.A.S. ne seront pas obligés de trouver un emploi mais de proposer cette dynamique particulière.

La ministre renvoie à l'exemple de la Ferme Bocasse à Charleroi. Les gestionnaires de cette ferme prennent régulièrement contact avec le secteur privé lorsque le contrat signé avec les bénéficiaires vient à échéance, c'est-à-dire lorsqu'ils sont à même de pouvoir bénéficier de la sécurité sociale. Plutôt que de les

de werkloosheid te laten terechtkomen zoekt men werk voor hen, met meer kans op succes trouwens omdat de betrokkenen een opleiding hebben gekregen en/of opnieuw gewoon zijn geraakt aan het arbeidsleven en aan een hiërarchie. De uitdaging is dus gebaseerd op een positieve ervaring. De tekst van het ontwerp probeert een wetgevend kader te scheppen voor hetgeen reeds door de meest dynamische O.C.M.W.'s in de praktijk wordt gebracht.

De Minister vraagt dat de tekst ongewijzigd zou worden aangenomen.

Een lid is het volledig eens met het standpunt van de Minister. Het amendement geeft de indruk dat de betrokkene langs de lijn mag gaan staan en afwachten totdat het O.C.M.W. voor hem een betrekking heeft gevonden. Er moet een dynamiek ontstaan door de samenwerking tussen de betrokkene en het O.C.M.W.

Het lid verwijst naar de weer-werk-actie van de V.D.A.B. waarbij wordt onderzocht of bij de bestaansminimumtrekker de wil aanwezig is om zich te integreren alvorens hij aangenomen wordt binnen een weer-werk-project dat een opleidings- of een tewerkstellingsproject kan zijn.

De zienswijze ligt ook ten grondslag aan de ontwerp-tekst terwijl het amendement veeleer aanzet tot passiviteit.

Een ander lid steunt het oogmerk dat door het ontwerp wordt nagestreefd, nl. van het O.C.M.W. de coördinator maken van de herintegratie-inspanningen die in de eerste plaats voor de jongeren worden geleverd. Maar hoe zal men verhinderen dat die jongeren na een tewerkstelling — eventueel door het O.C.M.W. — in een ander systeem zullen terechtkomen, nl. dat van de werkloosheid dat voor hen interessanter is?

De Minister antwoordt dat artikel 60, § 7, van de wet op de O.C.M.W.'s reeds in die mogelijkheid voorziet. Die bepaling wordt niet gewijzigd.

De nieuwe middelen die door het ontwerp ter beschikking worden gesteld, zullen veeleer naar de V.Z.W.'s, de instellingen voor wederinschakeling in het beroepsleven en de opleidingsprogramma's dan naar de O.C.M.W.'s gaan.

De tewerkstelling van bestaansminimumtrekkers bij het O.C.M.W. is deels mislukt omdat die personen in de meeste gevallen niet onmiddellijk in staat zijn degelijk werk te verrichten. Daarom kiest men meer voor formules waar meer rekening wordt gehouden met de specifieke eigenschappen van bestaansminimumtrekkers.

Een lid merkt nog op dat de bestaansminimumtrekkers in de regel laaggeschoolden zijn zonder werk. Voor hen zijn er heel wat opleidingsmogelijkheden. De taak van het O.C.M.W. is niet

laisser au chômage on leur cherche du travail et on a plus de chance d'en trouver parce que les bénéficiaires ont reçu une formation et/ou se sont réhabitués à la vie de travail normale et à la hiérarchie. Le pari est donc basé sur une expérience positive. Le texte du projet traduit en termes législatifs ce que font les C.P.A.S. les plus dynamiques.

La ministre demande que le texte soit adopté sans modification.

Un membre déclare qu'il est entièrement d'accord avec le ministre. L'amendement donne à penser que l'intéressé peut attendre passivement que le C.P.A.S. lui trouve un emploi. Il faut qu'une dynamique se développe grâce à la collaboration entre l'intéressé et le C.P.A.S.

L'intervenant fait référence à la campagne de remise au travail du V.D.A.B., dans le cadre de laquelle on vérifie, avant de remettre le bénéficiaire du minimex au travail dans le cadre d'un projet de formation ou de mise au travail, s'il a bien la volonté de s'intégrer.

C'est cette vision des choses-là qui sous-tend le projet, alors que l'amendement incite plutôt à la passivité.

Un autre membre approuve l'objectif visé par le projet, à savoir transformer le C.P.A.S. en coordinateur des efforts de réintégration qui visent avant tout les jeunes. Mais comment fera-t-on pour empêcher qu'un jeune qui a bénéficié d'une mise au travail, éventuellement par le C.P.A.S., ne « replonge » ensuite dans le système du chômage, qui est plus intéressant pour lui?

La ministre répond que l'article 60, § 7, de la loi sur les C.P.A.S. prévoit déjà cette possibilité. Cette disposition n'est pas changée.

Les nouveaux moyens, mis à la disposition par le projet, iront plutôt vers les A.S.B.L., les E.A.P. et les pratiques de formation et pas tellement vers les C.P.A.S.

Le pari de l'engagement de minimexés à l'intérieur des C.P.A.S. a partiellement échoué parce que ces personnes ne sont, dans la plupart des cas, pas à même d'accomplir immédiatement un travail rentable. C'est la raison pour laquelle on s'oriente vers des formules qui prennent davantage en compte la spécificité des minimexés.

Un membre note encore que les bénéficiaires du minimex sont en général des gens peu qualifiés sans emploi. De nombreuses possibilités de formation sont mises à leur disposition. La tâche du C.P.A.S.

zozeer de tewerkstelling, maar wel opleiding en begeleiding te verzorgen om de attitudes aan te kweken waardoor de betrokkenen opnieuw toegang krijgen tot de arbeidsmarkt.

De samenwerkingsverbanden die er bestaan tussen de O.C.M.W.'s en de V.D.A.B. maken het mogelijk te verhinderen dat de betrokken personen via een korte tewerkstelling naar het werkloosheidsstelsel overstappen. Men dient voorts ook vertrouwen te schenken aan de maatschappelijke werkers.

De indiener van het amendement zegt dat hij het in grote lijnen eens is met de ideeën ontwikkeld door zijn collega's, maar hij bekijkt de toestand vanuit een andere gezichtshoek. Vandaag reeds zijn de door het ontwerp bedoelde personen vrijwel uitgesloten van de opleidingsprogramma's georganiseerd door de F.O.R.E.M. en de V.D.A.B., omdat zij niet voldoen aan de essentiële vereisten om die te volgen. Die toestand zal nog worden verergerd door de maatregelen genomen door de Minister van Tewerkstelling en Arbeid. Volgens de Minister zullen de vzw's en de instellingen voor wederinschakeling in het beroepsleven de taken inzake opleiding en integratie op zich nemen. Het is nog niet zeker dat zij de nodige middelen zullen krijgen. Het amendement vraagt niet dat de O.C.M.W.'s in de plaats treden van de werkgever en de jongere een baan aanbieden; het vraagt dat, inzake de integratiecontracten, het O.C.M.W. zich reenschap geeft van de moeilijkheid om de opleiding te verstrekken gelet op de economische en sociale context, en zijn rol volledig vervult. Daarom stelt het amendement voor «het O.C.M.W. neemt alle maatregelen om ...». Het amendement wil dus de dynamiek van de bepalingen van het wetsontwerp verder ontwikkelen.

De Minister merkt op dat dit amendement getuigt van een gebrek aan vertrouwen in de O.C.M.W.'s. Het lid interpreteert artikel 6, § 7, van de wet op de O.C.M.W.'s verkeerd.

Een laatste spreker vindt dat de indiener van het amendement een verkeerde techniek aanwendt om datgene wat hij beoogt, te bereiken. Artikel 60, § 7, van de genoemde wet handelt over een andere problematiek, namelijk het bewijzen van arbeidsperiodes in het kader van de wetgeving betreffende de sociale zekerheid.

Het amendement wordt verworpen met 11 tegen 2 stemmen, bij 1 onthouding.

Het artikel wordt met dezelfde stemmenverhouding aangenomen.

Artikel 7

Een commissielid vindt het niet meer dan logisch dat er samenwerking is; hij vraagt zich af of dit artikel wel noodzakelijk is.

consiste non pas tellement à les mettre au travail, mais plutôt à leur assurer une formation et un encadrement en vue de développer chez eux des attitudes leur ouvrant à nouveau l'accès au marché du travail.

Les accords de coopération qui existent entre les C.P.A.S. et le V.D.A.B. permettent d'éviter qu'après une brève période de mise au travail, les intéressés ne tombent dans le système du chômage. Il faut également faire confiance aux travailleurs sociaux.

L'auteur de l'amendement dit qu'il partage en grande partie les idées développées par ses collègues mais il aborde la situation par une autre vision. Déjà aujourd'hui, les personnes visées par le projet sont quasiment exclues des programmes de formation organisés par le F.O.R.E.M. et le V.D.A.B. parce qu'elles n'ont pas les requis indispensables pour les suivre. Cette situation sera encore renforcée par les mesures prises par le ministre de l'Emploi et du Travail. Selon la ministre, les associations et E.A.P. vont pouvoir assumer le travail de formation et de réinsertion. Il n'est pas encore certain qu'ils recevront les moyens nécessaires. L'amendement ne demande pas que le C.P.A.S. remplace l'employeur et fournisse un emploi à un jeune; il demande que, dans les contrats d'insertion, le C.P.A.S. prenne conscience de la difficulté de réaliser la formation, étant donné le contexte économique et social, et joue complètement son rôle. C'est la raison pour laquelle l'amendement propose que «le C.P.A.S. prenne toutes les dispositions de nature ...». L'amendement veut donc renforcer la dynamique des dispositions du projet de loi.

La ministre fait observer que cet amendement fait preuve d'un manque de confiance aux C.P.A.S. En outre, le commissaire fait une mauvaise interprétation de l'article 60, § 7, de la loi sur les C.P.A.S.

Un dernier intervenant trouve que l'auteur de l'amendement se sert d'une mauvaise technique pour poursuivre l'objectif qu'il s'est fixé. L'article 60, § 7, de ladite loi traite d'un autre problème, à savoir celui de la justification des périodes de travail dans le cadre de la législation relative à la sécurité sociale.

L'amendement est rejeté par 11 voix contre 2 et une abstention.

L'article est adopté par un même vote.

Article 7

Un commissaire, qui estime tout à fait logique l'existence d'une coopération, se demande si cet article n'est pas superflu.

De Minister vindt dit artikel onontbeerlijk om tot een beleid te komen dat conform is aan het urgentieprogramma.

Een ander lid, ook al vindt hij het artikel zinvol, acht de woorden « of specifieke activiteiten » overbodig.

De Minister antwoordt hierop dat men met die woorden gespecialiseerde comités op het oog heeft.

Het artikel wordt aangenomen met 13 stemmen tegen 1 stem.

Artikel 8

Dit artikel wordt zonder bespreking aangenomen met 13 stemmen, bij 1 onthouding.

Artikel 9

Bij wege van amendement wordt voorgesteld:

« Aan het slot van het 2° van dit artikel, de volgende bepaling toe te voegen:

« Het beroep wordt ingesteld bij een verzoekschrift neergelegd op de griffie van de rechtbank of aan die griffie gericht bij een ter post aangetekende brief. »

Verantwoording

De tekst van het ontwerp vermeldt niets over de wijze waarop het beroep moet worden ingesteld. Het amendement stemt de procedure af op die vervat in de oude bepaling betreffende de beroepskamers en op die vervat in de bepalingen over het bestaansminimum. Het is immers van belang dat de betrokkenen de mogelijkheid behouden om een verzoekschrift rechtstreeks neer te leggen op de griffie van de rechtbank.

De Minister merkt op dat de algemene bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing zijn. Dat betekent dat het beroep wordt ingesteld op de meest eenvoudige manier. Een eenvoudige brief volstaat.

Een lid merkt op dat de bedoeling van artikel 5 is dat de dakloze nooit een beroep moet instellen. Kunnen er dan toch problemen rijzen?

Volgens de Minister moet een beroep bij de arbeidsrechtbank tot de mogelijkheden behoren, indien geen enkel O.C.M.W. ter zake wil optreden. Deze waarborg lijkt hem onontbeerlijk.

Het amendement wordt ingetrokken.

Het artikel wordt aangenomen met 13 stemmen, bij 1 onthouding.

La ministre réplique que cet article est indispensable, si l'on veut mener une politique qui soit conforme au programme d'urgence.

Un autre membre estime que l'article a son utilité, mais que les mots « ou des activités spécifiques » sont superflus.

La ministre répond que ces mots visent les comités spécialisés.

L'article est adopté par 13 voix contre 1.

Article 8

Cet article est adopté sans discussion, par 13 voix et 1 abstention.

Article 9

Il est proposé par voie d'amendement:

« d'ajouter in fine de cet article la disposition suivante:

« Le recours est formé par requête déposée ou adressée par envoi recommandé à la poste au greffe du tribunal. »

Justification

Le texte du projet n'indique pas les formes de recours. L'amendement aligne la disposition sur la procédure prévue, tant par l'ancienne disposition concernant les Chambres de recours que par les dispositions prévues pour le minimex. Il importe en effet de garder la possibilité d'un recours déposé directement par une personne auprès du greffe du tribunal.

La ministre fait observer que les dispositions générales du Code judiciaire sont applicables. Cela signifie que le recours peut être introduit de la manière la plus simple possible. Une simple lettre suffit.

Un commissaire observe que la logique de l'article 5 veut que la personne sans abri ne doive jamais introduire un recours. Des problèmes sont-ils néanmoins possibles?

Selon la ministre, un recours devant le tribunal du travail doit être possible si aucun C.P.A.S. ne veut intervenir en la matière. Cette garantie lui semble indispensable.

L'amendement est retiré.

L'article est adopté par 13 voix et 1 abstention.

Artikelen 10 en 11

Deze artikelen worden zonder bespreking aangenomen bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden.

Artikel 12

Dit artikel wordt aangenomen met 13 stemmen, bij 1 onthouding.

Artikel 13

Een lid dient het volgende amendement in:

« Het vierde lid van de voorgestelde § 2 te doen vervallen. »

Verantwoording

De verplichte ondertekening van het integratiecontract door jongeren van minder dan 25 jaar betekent een onaanvaardbare discriminatie: in werkelijkheid wordt slechts voor een enkele categorie van gerechtigden een bijkomende voorwaarde gesteld voor de toekenning van het bestaansminimum. Deze bepaling is volledig in tegenspraak met artikel 1 van de wet tot instelling van het bestaansminimum waarin bepaald wordt dat iedere Belg die geen toereikende bestaansmiddelen heeft, recht heeft op een bestaansminimum.

Anderzijds zou een contract waarvan de ondertekening slechts afgedwongen kan worden wegens de behoeftige staat van de gerechtigden, nietig zijn in enig ander domein van onze wetgeving. Deze regeling is een miskenning van ons recht.

Bovendien breekt een dergelijke verplichting, samen met de in artikel 14 vermelde sancties, elke dynamiek van een inschakelingsmaatregel waarmee slechts succes kan worden geboekt indien de betrokkenen er een positieve en vrijwillige daad van maken.

De Minister verzet zich tegen dit amendement; het cultuurpatroon van de afhankelijkheid moet worden doorbroken, vooral voor jongeren van 18 tot 25 jaar. De Hoge Raad voor maatschappelijk welzijn was

Articles 10 et 11

Ces articles sont adoptés sans discussion à l'unanimité des 14 membres présents.

Article 12

Cet article est adopté par 13 voix et 1 abstention.

Article 13

Un commissaire introduit un amendement visant à:

« supprimer le quatrième alinéa du § 2 proposé par cet article. »

Justification

L'obligation de signature du contrat d'insertion pour les jeunes de moins de 25 ans introduit une discrimination non acceptable en introduisant, dans les faits, une condition supplémentaire à l'octroi du minimex pour une catégorie seulement des bénéficiaires. Cette disposition est en totale contradiction avec l'article 1er de la loi instaurant le minimex qui prévoit que tout Belge qui ne dispose pas de ressources suffisantes a droit à un minimum de moyens d'existence.

D'autre part, un contrat dont la signature ne pourrait être que contrainte en raison de la situation d'indigence des bénéficiaires, serait nul dans tout autre domaine de notre législation. Cette disposition est une négation de notre droit.

De plus, une telle obligation, accompagnée des sanctions prévues à l'article 14, brise toute la dynamique d'une mesure d'insertion qui n'a des chances de succès que si les personnes concernées en font une démarche positive et volontaire.

La ministre s'oppose à cet amendement; il faut casser le schéma culturel de dépendance surtout pour les jeunes de 18 à 25 ans. Le Conseil supérieur de l'aide sociale a préconisé le système proposé par le projet de

voorzitter van de in het wetsontwerp neergelegde regeling omdat hij weet dat een categorie jongeren de neiging heeft zich te nestelen in een leven in afhankelijkheid. Het is van groot belang dat die regeling er komt, vooral voor de jongeren. De leerkrachten zijn nog meer overtuigd van de noodzaak daarvan.

Een lid is het ermee eens dat integratie en heropvoeding nodig zijn, maar het ontwerp is vrij repressief. Een «contract» is in feite een eufemisme voor een repressieve maatregel.

Volgens een ander lid bewijst men een dienst aan de betrokkenen door hen te verplichten een contract voor sociale integratie te ondertekenen. Het alternatief is langdurige werkloosheid.

Nog een ander lid is het hiermee eens. Het is een goede zaak dat men tegenover de rechten die men aanbiedt, vraagt dat de betrokkenen een aantal verplichtingen zouden opnemen. Dit formaliseren in de vorm van een contract, kan een positieve invloed hebben.

Een lid kan ten dele begrip opbrengen voor het standpunt van de auteur van het amendement. Het woord «contract» heeft in dit ontwerp een enigszins speciale betekenis. Dit neemt niet weg dat het de moeite loont een stimulans in de wet in te bouwen, te meer daar ook bepaald wordt in de tekst waarvan de schrapping wordt voorgesteld: «... tenzij dit om gezondheids- of billijkheidsredenen onmogelijk is ...». Zij die een beslissing, eventueel een sanctie, moeten nemen, dienen derhalve rekening te houden met concrete situaties.

Een ander lid merkt op dat er jongeren zijn op wie men enige druk moet uitoefenen om hen in de maatschappij te integreren.

Volgens een laatste spreker zijn alle maatschappelijke werkers het erover eens dat de aanpak in het verleden een statisch systeem was, dat tot niets leidde. Er moet een dynamiek van leiding en van effectieve medewerking komen. Dit ontwerp formaliseert dit alleen maar.

Het amendement wordt verworpen met 11 tegen 2 stemmen.

Het artikel wordt met dezelfde stemmenverhouding aangenomen.

Artikel 14

Dit artikel wordt aangenomen met 11 tegen 2 stemmen.

loi parce qu'il sait qu'une catégorie de jeunes a la tendance de s'installer à vie dans la dépendance. Il est fondamental d'enclencher ce mécanisme, surtout pour les jeunes. Les enseignants sont encore plus convaincus de cette nécessité.

Un membre partage le point de vue selon lequel l'intégration et la rééducation sont nécessaires, mais il estime que le projet est assez répressif. En fait, le mot «contrat» est un euphémisme pour «mesure répressive».

Un autre membre estime que l'on rend service aux intéressés en les obligeant à signer un contrat d'intégration sociale. Ne pas les y contraindre, c'est leur faire courir le risque d'un chômage de longue durée.

Un autre membre partage ce point de vue. Il est bon que, lorsque l'on accorde des droits, l'on réclame une série d'engagements aux bénéficiaires. Concrétiser cela dans un contrat peut avoir une influence positive.

Un membre déclare qu'il peut comprendre partiellement le point de vue de l'auteur de l'amendement. Dans le cadre du projet, le mot «contrat» a une signification un peu spéciale. Il n'empêche qu'il serait utile d'inscrire un élément stimulateur dans la loi, d'autant plus que le texte dont la suppression est proposée précise: «à moins que ce ne soit impossible pour des raisons de santé ou d'équité». Ceux qui doivent prendre une décision et, éventuellement, une sanction, doivent, dès lors, tenir compte des situations concrètes.

Un autre membre fait observer qu'il y a des jeunes sur lesquels il est nécessaire d'exercer une certaine pression pour qu'ils s'intègrent dans la société.

Un dernier intervenant déclare que tous les travailleurs sociaux sont d'accord pour dire que la manière d'aborder les choses dans le passé était statique et ne menait à rien. Il faut développer un encadrement dynamique et une coopération effective. Le projet à l'examen ne fait que concrétiser ces choses.

L'amendement est rejeté par 11 voix contre 2.

L'article est adopté par un vote identique.

Article 14

Cet article est adopté par 11 voix contre 2.

Deze stemming houdt de verwerping van een amendement tot schrapping van dit artikel in.

Artikel 15

Dit artikel wordt zonder bespreking aangenomen met 10 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikel 16

Dit artikel omschrijft nader de bevoegdheid van de O.C.M.W.'s voor personen die uit een van de drie strafinrichtingen komen, nl. Wortel, Saint-Hubert en Merksplas.

Een lid vraagt of dit artikel de regelgeving wijzigt inzake jongeren die weggaan uit een tehuis of een opvanggezin verlaten.

De Minister antwoordt dat het artikel telkens van toepassing is wanneer er een gerechtelijke of administratieve beslissing is jegens jongeren ouder dan 18. Wat de minderjarigen betreft, is artikel 2, § 1, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van toepassing.

Het artikel wordt aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Artikelen 17 tot en met 24

Een lid betreurt dat de artikelen van hoofdstuk IV van het ontwerp niet voor advies aan de Commissie voor de Justitie werden overgelegd.

De artikelen worden aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikelen 25 en 26

Bij artikel 26 worden verscheidene amendementen ingediend. Zij luiden als volgt:

Ce vote implique le rejet d'un amendement visant à supprimer cet article.

Article 15

Cet article est adopté sans discussion, par 10 voix et 2 abstentions.

Article 16

Cet article précise la compétence du C.P.A.S. pour les personnes qui sortent d'un des trois établissements pénitentiaires, c'est-à-dire Wortel, Saint-Hubert et Merksplas.

Un commissaire pose la question de savoir si cet article modifie la réglementation en matière des jeunes qui sortiraient d'un home ou qui quitteraient une famille d'accueil.

Le ministre répond que l'article est d'application chaque fois qu'il y a décision judiciaire ou administrative à l'égard des plus de 18 ans. En ce qui concerne les mineurs, l'article 2, § 1er, de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'aide sociale est d'application.

L'article est adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Articles 17 à 24

Un membre regrette que les articles du chapitre IV du projet n'aient pas été soumis à l'avis de la Commission de la Justice.

Les articles sont adoptés à l'unanimité des 12 membres présents.

Articles 25 et 26

L'article 26 fait l'objet de plusieurs amendements. Ceux-ci sont rédigés comme suit:

Eerste amendement

« Aan dit artikel de volgende bepaling toe te voegen:

« In dezelfde tabel, in de kolom « Eerste substituut-arbeidsauditeur » tegenover de woorden « Brugge-Bruges » het teken « — » te vervangen door het cijfer « 1. »

Verantwoording

Artikel 26 van het ontwerp van wet zoals overgezonden door de Kamer van Volksvertegenwoordigers, voorziet in een wijziging van de personeelsformatie van de arbeidshoven en -rechtbanken.

In de tabel « Arbeidsrechtbanken » is onder de rubriek substituten-arbeidsauditeur een aanpassing aangebracht, wat de arbeidsrechtbank te Brugge betreft, als volgt:

Substituten-arbeidsauditeur

Brugge 3

ter vervanging van het huidige cijfer 2 — zie ook tabel in bijlage.

Dit zou een, naar mijn weten, unieke uitzondering vormen op de samenstelling van het personeel van de auditoraten en de parketten van ons land, vermits in elk arrondissement waar er drie substituten-arbeidsauditeur zijn, één daarvan eerste substituut-arbeidsauditeur is.

Een budgettaire reden kan hiervoor nauwelijks bestaan, vermits voor het bijkomend ambt van substituut-arbeidsauditeur een budget van 2 miljoen frank voorzien is, en de remuneratie van een ambt van eerste substituut-arbeidsauditeur ruimschoots beneden deze begroting blijft.

Er werd al heel vaak gesuggereerd om, ook binnen de magistratuur, in een vorm van vlakke loopbaan te voorzien. In het voorliggend ontwerp zou precies tegen deze tendens ingegaan worden.

Premier amendement

« Compléter cet article par la disposition suivante:

« Au même tableau, dans la colonne « Premier substitut de l'auditeur du travail », le signe « — » en regard des mots « Brugge-Bruges » est remplacé par le chiffre « 1. »

Justification

L'article 26 du projet de loi tel qu'il a été transmis par la Chambre des Représentants, prévoit une modification du cadre du personnel des cours et tribunaux du travail.

Dans le tableau « Tribunaux du travail » la rubrique « substituts de l'auditeur du travail » a fait l'objet de l'adaptation ci-après en ce qui concerne le Tribunal du travail de Bruges:

Substituts de l'auditeur du travail

Bruges 3

en remplacement du chiffre 2 actuel — voir également le tableau en annexe.

A ma connaissance, cette situation constituerait l'unique exception à la composition du personnel des auditorats et des parquets du pays puisque dans tous les arrondissements où il y a trois substituts de l'auditeur du travail, l'un d'entre eux est premier substitut de l'auditeur du travail.

Cette exception ne peut guère s'expliquer par une raison budgétaire puisqu'un crédit de deux millions de francs est prévu pour la fonction supplémentaire de substitut de l'auditeur du travail et que la rémunération d'une fonction de premier substitut de l'auditeur du travail demeure largement en dessous de ce budget.

On a déjà suggéré fréquemment de prévoir également une forme de carrière plane pour la magistrature. Le projet en question irait précisément à l'encontre de cette tendance.

BIJLAGE

ANNEXE

Huidige toestand

Situation actuelle

Zetel — Siège	Voor- zitter — Prési- dent	Ondervoor- zitters — Vice- présidents	Rechters — Juges	Arbeids- auditeur — Auditeur du travail	Eerste substituut arbeids- auditeur — Premier substitut de l'auditeur du travail	Substituten arbeids- auditeur — Substituts de l'auditeur du travail	Hoofd- greffiers — Greffiers en chef	Griffiers- hoofd van dienst — Greffiers- chefs de service	Griffiers — Greffiers	Klerken- greffiers — Commis- greffiers
Brussel. — Bruxelles . . .	1	5	20	1	6	11	1	3	23	7
Antwerpen. — Anvers . .	1	2	11	1	3	6	1	2	14	4
Luik. — Liège	1	2	[9]	1	2	5	1	1	11	2
Charleroi	1	2	7	1	2	3	1	1	9	3
Gent. — Gand	1	1	5	1	1	3	1	1	7	2
Dendermonde. — Termonde	1	1	4	1	1	2	1	1	5	2
Bergen. — Mons	1	1	4	1	1	2	1	1	5	2
Brugge. — Bruges	1	1	4	1	—	2	1	[1]	[4]	2
Kortrijk. — Courtrai . . .										
Ieper. — Ypres	1	1	4	1	1	2	1	1	5	2
Veurne. — Furnes										
Leuven. — Louvain	1	—	3	1	—	2	1	—	3	1
Hasselt	1	1	3	1	1	2	1	[1]	[4]	2
Turnhout	1	—	2	1	—	1	1	—	3	1
Tongeren. — Tongres . . .	1	—	3	1	—	2	1	—	3	1
Doornik. — Tournai	1	—	3	1	—	2	1	—	3	1
Mechelen. — Malines . . .	1	—	2	1	—	1	1	—	3	1
Oudenaarde. — Audenarde .	1	—	1	1	—	1	1	—	2	1
Verviers										
[Eupen]	1	—	[3]	1	—	2	1	—	3	1
Namen. — Namur										
Dinant	1	1	3	1	—	2	1	[1]	[3]	1
Nijvel. — Nivelles	1	—	2	1	—	1	1	—	3	1
Hoei. — Huy	1	—	1	1	—	1	1	—	2	1
Aarlen. — Arlon										
Neufchâteau	1	—	2	1	—	1	1	—	2	[1]
Marche-en-Famenne										

Tweede amendement

« In de tabel, opgenomen in dit artikel, ter hoogte van de regel «Bergen», in de kolom «klerken-greffiers» het cijfer «2» te vervangen door het cijfer «3.»

Verantwoording

Die wijziging is wenselijk, gelet op het aantal zaken die door die rechtbank behandeld worden (cf. Bijlage bij het verslag van de Kamercommissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu, Gedr. St. 630/5) en om tegemoet te komen aan de vraag van de voorzitter van die rechtbank om een bijkomende rechter en een bijkomende griffier.

Derde amendement

« In de tabel opgenomen in dit artikel, ter hoogte van de regel «Leuven», in de kolom «Substituten arbeidsauditeur» het cijfer «2» te vervangen door het cijfer «3».

Deuxième amendement

« Dans le tableau figurant à cet article, à la ligne «Bergen-Mons», dans la colonne «commis-greffiers», remplacer le chiffre «2» par le chiffre «3.»

Justification

Au vu du nombre d'affaires traitées par ce tribunal (cf. annexe au rapport de la Commission de la Santé publique et de l'Environnement de la Chambre des Représentants — Doc. 630/5) et pour répondre au souhait exprimé par son président d'obtenir un juge et un greffier supplémentaire, il s'indique d'apporter cette modification.

Troisième amendement

« Dans le tableau qui figure à cet article, remplacer dans la colonne «Substitut de l'auditeur du travail», en face de «Louvain», le chiffre «2» par le chiffre «3».

Verantwoording

Waar tot op heden de arbeidsrechtbank slechts bevoegd was om geschillen inzake het bestaansminimum te beslechten, wordt daar vanaf 1 januari 1993 de toekenning van maatschappelijke dienstverlening der O.C.M.W.'s aan toegevoegd.

Vanaf 1 januari 1993 is tevens de wet van 3 augustus 1992 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek van kracht waarbij in strafzaken de bevoegdheid van de arbeidsauditeur via de artikelen 4 en 60 aanzienlijk wordt uitgebreid.

Ten einde een vlotte dienstverlening voor de burger te waarborgen in een rechtsmaterie die voor een groot deel de meest behoeftigen in onze maatschappij treft, menen wij dat bij het auditoriaat zetel Leuven een bijkomend substituut dient te worden benoemd.

De Minister merkt op dat zijn collega van Justitie de tabel die in dit artikel werd opgenomen, in alle objectiviteit heeft opgesteld op grond van het aantal vorderingen die per arrondissement werden ingesteld.

De Minister verwijst nog naar het Kamerverslag (Gedr. St. 630/5 - 91/92, blz. 68). De tabel die daar voorkomt, toont aan dat de personeelsformaties in alle billijkheid werden vastgelegd.

Een lid meent te weten dat de arbeidsrechtbanken van dit wetsontwerp gebruik willen maken om problemen inzake personeelsbestand ter sprake te brengen. Hij suggereert deze aangelegenheid via een wetsvoorstel, in een bredere context, te regelen.

De amendementen worden teruggenomen.

De artikelen worden aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Artikel 27

De Minister legt uit dat dit artikel het in bijzondere gevallen mogelijk maakt een verlaten gebouw op te eisen onder het algemeen toezicht van de vrederechter.

Daarbij wordt de volgende procedure gevolgd: zodra de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn een verzoek daartoe indient, kan de burgemeester zijn opeisingsrecht uitoefenen. Nadat hij heeft vastgesteld dat het gebouw sedert tenminste zes maanden verlaten is, stuurt hij de eigenaar een aanmaning. Vanaf dat ogenblik kan er een minnelijke schikking getroffen worden. Indien die procedure niet tot de verwachte resultaten leidt, kunnen dwangmiddelen worden aangewend. De eigenaar krijgt een waarschuwing en de opeising kan binnen een termijn van zes maanden geschieden.

Justification

Si, jusqu'à présent, le tribunal du travail n'avait compétence que pour trancher des litiges concernant le minimum de moyens d'existence, il aura également compétence, à partir du 1er janvier 1993, en ce qui concerne l'allocation de l'aide sociale par le C.P.A.S.

La loi du 3 août 1992 modifiant le Code judiciaire entre également en vigueur le 1er janvier 1993. Les articles 4 et 60 de cette loi étendent sensiblement les compétences de l'auditeur du travail en matière pénale.

Nous estimons qu'il est nécessaire, pour pouvoir garantir un bon service aux citoyens dans une matière judiciaire qui touche en grande partie les personnes les plus défavorisées de notre société, de nommer un substitut supplémentaire près l'auditorat du siège de Louvain.

La ministre souligne que son collègue de la Justice a établi le tableau qui figure à cet article en toute objectivité et en fonction de la quantité de recours par arrondissement.

La ministre renvoie encore au rapport de la Chambre (Doc. 630/5- 91/92, p. 68). Le tableau qui y figure montre que la composition des cadres a été déterminée en toute équité.

Un membre croit savoir que les tribunaux du travail veulent profiter du dépôt de ce projet de loi pour mettre en discussion des problèmes relatifs aux effectifs du personnel. Il suggère que l'on règle ces problèmes dans un contexte plus large, par le biais d'une proposition de loi.

Les amendements sont retirés.

Les articles sont adoptés à l'unanimité des 12 membres présents.

Article 27

La ministre explique que cet article permet, dans des cas particuliers, de réquisitionner un immeuble abandonné sous le contrôle général du juge de paix.

La procédure est la suivante: à partir du moment où le président du conseil de l'aide sociale introduit la demande, le bourgmestre peut disposer de son droit de réquisition. Après avoir constaté que l'immeuble est abandonné depuis six mois au moins, il adresse une mise en demeure au propriétaire. A partir de cette mise en demeure, il peut y avoir une procédure à l'amiable. Si cette procédure ne donne pas les résultats escomptés, la procédure contraignante peut débiter. Un avertissement sera adressé au propriétaire et la réquisition peut se réaliser dans un délai de six mois.

Op de vraag van een lid hoe wordt vastgesteld dat een gebouw sedert meer dan zes maanden verlaten is, antwoordt de Minister dat dat bewijs geleverd kan worden door alle wettelijke middelen.

Een ander lid ziet geen verschil tussen een verlaten gebouw en een niet bewoond gebouw. Er moet een vergoeding betaald worden die met de eigenaar, indien men hem vindt, moet worden overeengekomen. Stel dat dit bedrag overeenstemt met dat van de huur. Wie is er in dat geval verantwoordelijk voor de grote werken die moeten worden uitgevoerd?

Volgens de Minister kan over dit probleem gediscussieerd worden onder het toezicht van de vrederechter. De eventuele kosten kunnen worden afgetrokken van de huur die aan de eigenaar betaald wordt.

Er bestaan in dit verband concrete gevallen. Zo bestaat er te Namen een Vennootschap « Gestion Logement Namur » die optreedt als tussenpersoon tussen de eigenaars en de bestaansminimumtrekkers. De vennootschap, die de medecontractant van de eigenaar is en die aan de dakloze onderverhuurt, waarborgt de eigenaars een huurinkomen.

Een lid heeft moeite met dit artikel ofschoon hij de zorg voor een passende huisvesting van de daklozen begrijpt. Het eigendomsrecht is een fundamenteel gegeven ook al gaan sommige eigenaars onheus om met dit recht. Een opeisingsrecht gaat evenwel bijzonder ver.

Het is aannemenlijk dat men eigenaars probeert te overtuigen hun gebouw ter beschikking te stellen, maar dat moet op vrijwillige basis geschieden en niet via de dwingende bepalingen zoals dit artikel voorstelt.

De Minister merkt op dat dit artikel geenszins een ontkenning is van het recht van eigendom. Naar men kan vaststellen wordt dit recht in bepaalde gevallen misbruikt: zo laat men panden jarenlang leegstaan om ze te laten verkrotten.

Het artikel wil in zekere zin aan het recht van eigendom een nieuwe inhoud geven.

Een ander lid is voorstander van dit artikel. Bepaalde eigenaars zondigen tegen het goed rentmeesterschap en kunnen op de manier voorgesteld door dit artikel tot de orde worden geroepen.

Het artikel voorziet in een mogelijk verzet tegen de opeising; de nadere regels daarvan zullen bij koninklijk besluit worden bepaald. Beter ware het, gelet op het belang hiervan, dit bij wet te regelen.

Het lid vraagt dat dit uitvoeringsbesluit alleszins vóór de bekendmaking aan de Parlementscommissies zou worden overgelegd.

A la question d'un membre de savoir comment est constaté le fait qu'un immeuble est abandonné depuis plus de six mois, la ministre répond que cette preuve peut être apportée par toutes voies de droit.

Un autre membre ne perçoit pas la différence entre un immeuble abandonné et un immeuble non occupé. Il faut une rétribution à convenir avec le propriétaire si on le retrouve. Supposons qu'on donne l'équivalent d'un loyer. Qui, dans ce cas, reste responsable des travaux lourds à effectuer?

Selon la ministre, ce problème peut être discuté sous le contrôle du juge de paix. Les coûts éventuels peuvent venir en déduction des loyers à payer au propriétaire.

Des cas concrets existent en la matière. Ainsi, il y a à Namur une société « Gestion Logement Namur » qui sert d'intermédiaire entre les propriétaires et les minimes. La société, qui est le cocontractant du propriétaire et qui sous-loue au sans abri, assure aux propriétaires un revenu locatif.

Un membre déclare comprendre le souci que l'on a de fournir un logement approprié aux sans-abri, mais il ajoute que cet article lui fait néanmoins problème. Le droit de propriété est fondamental, même si certains propriétaires en usent à mauvais escient. Toutefois, ouvrir un droit de réquisitionner, c'est aller particulièrement loin.

Il est admissible que l'on tente de convaincre des propriétaires de mettre leur immeuble à la disposition de sans-abri, mais cela doit se faire sur une base volontaire et sans les dispositions impératives prévues par cet article.

La ministre fait observer que cet article ne constitue pas une négation du droit de propriété. Dans certains cas on constate un abus de ce droit: des immeubles sont abandonnés pendant des années et deviennent des taudis.

L'article, en quelque sorte, dynamise le droit de propriété.

Un autre membre défend cet article. Certains propriétaires pèchent contre le principe de la gestion en bon père de famille et il est possible, en application de l'article proposé, de les rappeler à l'ordre.

L'article ouvre une possibilité de recours contre la réquisition. Les règles relatives à ce recours seront fixées par arrêté royal. Il serait préférable, compte tenu de l'importance de la question, de régler ce point dans le cadre de la loi.

L'intervenant demande que l'arrêté d'exécution en question soit, de toute manière, soumis aux commissions parlementaires avant sa publication.

Een andere spreker wijst erop dat dit artikel grote gevolgen kan hebben. Hij denkt onder meer aan de uitvoering van de wet op de pacht- en de huurovereenkomsten. Volgens hem krijgt deze wet toepassing zodra dit contract gesloten is. De opeising kan dus zeer veel tijd in beslag nemen. Blijft de eigenaar de mogelijkheid behouden om te weigeren?

Spreker vraagt verder wie de kosten van renovatie zal betalen. Wie maakt uit of een woning bewoonbaar is?

De gemeentelijke overheid beschikt over zeer uitgebreide bevoegdheden: zij kan de eigenaar tijdens de onderhandelingen bedreigen, zijn gebouw onbewoonbaar verklaren en hem eventueel onteigenen voor een belachelijk bedrag.

Spreker vraagt welke gevolgen dit artikel kan hebben, meer bepaald voor de kleine eigenaars.

De Minister antwoordt dat het voorgestelde artikel 134*bis* reeds een aantal waarborgen biedt. Daaruit kan men afleiden hoe belangrijk het koninklijk besluit zal zijn dat de nadere regelen stelt voor de uitvoering van dit artikel. Het besluit zal eveneens de voorkeur geven aan de minnelijke regeling. Tevens zal het alleen die werkzaamheden toestaan die nodig zijn om het huis bewoonbaar te maken.

Een van de voorgaande sprekers twijfelt niet aan de goede bedoelingen van de Minister. Men mag evenwel niet vergeten dat het hier om een fundamentele aangelegenheid gaat en het is niet gebruikelijk zulk een aangelegenheid bij koninklijk besluit te regelen. Beter ware het de nadere regelen voor de toepassing van het opeisingsrecht bij wet te stellen.

Een andere spreker pleit op zijn beurt voor grote voorzichtigheid in verband met dit artikel.

Nog een andere spreker constateert dat er een dringende behoefte tot opeising moet zijn: voorts moet de woning verlaten zijn. Men mag derhalve aannemen dat de woning onbewoonbaar zal zijn of in elk geval dat bepaalde werken moeten worden uitgevoerd. Dat zal enige tijd vergen. Hoe valt dit te rijmen met de dringende behoefte?

De Minister zegt toe over het koninklijk besluit vooraf met de commissie overleg te zullen plegen. Zolang dit koninklijk besluit niet is getroffen, kan dit artikel niet worden uitgevoerd.

De Minister is er zich voorts van bewust dat de procedure enige tijd zal vergen. Dat is onvermijdelijk, wil men rekening houden met het eigendomsrecht.

Un autre intervenant souligne que cet article peut avoir des conséquences étendues. Il pense notamment à l'application de la loi sur les baux et les loyers. Il imagine que cette loi s'applique dès le moment où ce contrat est conclu. La réquisition peut donc durer très longtemps. Le propriétaire garde-t-il la possibilité de refuser?

L'intervenant se demande aussi qui va payer les frais de rénovation. Qui déterminera ce que c'est qu'une habitation habitable?

Les pouvoirs communaux disposent de pouvoirs énormes; ils peuvent menacer le propriétaire, lors de la négociation, de classer son bâtiment insalubre et, et éventuellement, l'exproprier pour un montant ridicule.

L'intervenant demande des précisions sur les conséquences éventuelles de cet article, plus spécialement pour les petits propriétaires.

La ministre répond que l'article 134*bis* proposé contient déjà un certain nombre de garanties. Il est vrai que l'arrêté royal fixant les modalités d'exécution de cet article, sera très important. Dans cet arrêté, la procédure à l'amiable sera favorisée. Il sera prévu aussi que seuls seront permis, les travaux indispensables pour rendre la maison habitable.

L'un des intervenants précédents déclare ne pas douter des bonnes intentions de la ministre, mais, qu'à son avis, il convient de ne pas oublier que le point en question est fondamental et qu'il n'est pas courant de régler une telle matière par un arrêté royal. Il serait préférable de fixer les modalités d'application du droit de réquisition dans la loi.

Un autre intervenant plaide lui aussi pour que l'on fasse preuve d'une grande prudence à propos de cet article.

Un autre intervenant encore constate, d'une part, qu'il existe un grand besoin de logements et donc une grande nécessité de réquisitionner, et, d'autre part, que les logements réquisitionnés doivent être abandonnés. Dès lors, il faut considérer que les logements réquisitionnés seront inhabitables ou, en tout cas, que certains travaux devront y être réalisés. Cela demandera un certain temps. Comment pourra-t-on, dès lors, combler le besoin urgent?

La ministre promet de se concerter préalablement avec la commission au sujet de l'arrêté royal. L'article ne pourra être appliqué tant que cet arrêté royal n'aura pas été pris.

La ministre est consciente, par ailleurs, que la protection prendra un certain temps. C'est inévitable si l'on veut respecter le droit de propriété.

Een lid deelt de zorg van een van de vorige sprekers. Er is ongeveer een jaar nodig om een huis met enkele verdiepingen in orde te brengen.

Het lid vraagt vervolgens of openbare gebouwen die eigendom zijn van de Staat, voor onteigening in aanmerking komen. Hij denkt daarbij in het bijzonder aan verlaten kazernes.

De Minister verwijst naar de bepalingen van het artikel. Er zal met de eigenaar onderhandeld worden. Er wordt voorzien in een billijke vergoeding.

Een commissielid merkt op dat het artikel niets vermeldt over de duur van de huur. Het spreekt vanzelf dat rekening moet worden gehouden met de rechten van de eigenaar maar er moet ook voorkomen worden dat de dakloze gedwongen wordt na enkele weken te verhuizen.

Een van de voorgaande sprekers herhaalt dat dit probleem bij wet zou moeten worden geregeld. Voorts meent hij dat een zekere hiërarchie in het opeisingsrecht zou moeten worden ingevoerd: de overheid zou eerst de leegstaande openbare gebouwen moeten opeisen en in laatste instantie particuliere woningen. Het ontwerp behandelt de overheid en de particulieren op dezelfde wijze. Welnu, beide hebben in deze aangelegenheid niet dezelfde verantwoordelijkheid.

Een laatste spreker wijst op het belang van de aanhef van dit artikel. In de wet op het O.C.M.W. wordt ook bepaald dat het O.C.M.W. allerlei initiatieven kan nemen met het oog op de huisvesting van daklozen. Alleen wanneer die initiatieven ontoereikend zijn, zal de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn een gemotiveerd verzoek tot de burgemeester richten.

Het artikel wordt in stemming gebracht en aangenomen met 11 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Artikelen 27 tot en met 31

Deze artikelen worden aangenomen bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

Het ontwerp van wet in zijn geheel wordt aangenomen met 10 stemmen, bij 3 onthoudingen.

Dit verslag is goedgekeurd bij eenparigheid van de 15 aanwezige leden.

De Rapporteur,
Philippe MAHOUX.

De Voorzitter,
Achille DIEGENANT.

Un membre rejoint la préoccupation d'un des orateurs précédents; avant d'arriver à mettre en ordre une maison de quelques étages, il faut pratiquement un an.

Le membre demande ensuite si des bâtiments publics appartenant à l'Etat, entrent en ligne de compte pour être expropriés. Il pense notamment aux casernes abandonnées.

La ministre renvoie aux dispositions de l'article; il y aura une négociation avec le propriétaire et un juste dédommagement.

Un commissaire observe que l'article ne précise pas la durée de la location. Il va de soi qu'il faut tenir compte des droits du propriétaire, mais il faut éviter aussi que le sans abri soit obligé de déménager après quelques semaines.

L'un des orateurs précédents répète que ce problème devrait être réglé par la loi. Il estime, par ailleurs, qu'il faudrait instaurer une certaine hiérarchie pour ce qui est du droit de réquisition: les pouvoirs publics devraient d'abord réquisitionner les immeubles publics vides et, seulement ensuite, et en dernier lieu, les logements privés. Le projet traite de la même manière les pouvoirs publics et les particuliers. Or, les uns et les autres n'ont pas la même responsabilité en la matière.

Un dernier intervenant attire l'attention sur l'importance de la partie liminaire de cet article. La loi sur les C.P.A.S. dit également que ceux-ci peuvent prendre toutes sortes d'initiatives en vue du logement de sans abris. Ce n'est que lorsque ces initiatives sont insuffisantes que le président du conseil du C.P.A.S. adresse une requête motivée au bourgmestre.

L'article est mis aux voix et adopté par 11 voix et 2 abstentions.

Articles 27 à 31

Ces articles sont adoptés à l'unanimité des 13 membres présents.

L'ensemble du projet de loi a été adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 15 membres présents.

Le Rapporteur,
Philippe MAHOUX.

Le Président,
Achille DIEGENANT.